

Metropolia

Antti Knuutila

Tapahtumaportfoliomalli pikkukaupungin tapaan

- Tapahtumatuotannon verkostot tapahtumien mahdollistajana

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kulttuurituotanto YAMK

Kulttuurituottaja

Opinnäytetyö

31.10.2022

Tiivistelmä

Tekijä:	Antti Knuutila
Otsikko:	Tapahtumaportfoliomalli pikkukaupungin tapaan
Sivumäärä:	61 sivua + 2 liitettä
Aika:	31.10.2022
Tutkinto:	Kulttuurituotanto Ylempi AMK
Tutkinto-ohjelma:	Kulttuurituottaja
Ohjaaja(t):	Lehtori, Laura-Maija Hero

Tässä opinnäytetyössä on tarkasteltu Heinolan alueen tapahtumatuotannon verkostojen toimintatapoja ja toimivuutta. Opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Heinolan kaupungin ja Koulutuskeskus Salpauksen kanssa. Aihe on jalostunut tekijän toimiessa pedagogina koulutussektorilla alueen tapahtumatuotannon verkostojen keskeillä. Tavoitteena on kehittää tapahtumaportfoliomalli alueen toimijoille strategiseksi työkaluksi, sekä tuoda esiin kehitysehdotuksia tapahtumatuotannon verkostotyön kehittämiseksi. Aineistoa on kerätty teemahaastattelujen ja työpajan avulla. Kehittämistyössä on tutkittu, millaista lisäarvoa eri toimijat tuovat alueen tapahtumatuotantoon, millaisia yhteistyön muotoja tapahtumatuotannon verkostoissa on tällä hetkellä, ja missä kohden eri toimijoiden prosessit risteävät.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että pienessä kaupungissa tapahtuu alueen kokoon nähden paljon. Pienen kaupungin tapahtumatuotannon verkostot ovat alueen kokoon nähden suuria ja aineiston perusteella nämä verkostot koostuvat kaikkien sektoreiden toimijoista. Verkostotyö mahdollistaa yhteistyön eri muotoja ja toimii osaamistarpeiden ja osaajien yhdistämisessä. Toimijoita ja erilaista yhteistyötä on runsaasti, mutta se on usein pirstaleista ja vuositasolla kokonaisuus on hajanainen. Jokaisella toimijalla on omat yhteistyön muodot ja sidosryhmille tiedottaminen on haasteellista. Aineistosta nousi esiin tarve verkostojen yhteistyön syventämiselle. Alueen tapahtumaportfoliomalli on kehitetty kuvaamaan alueen tapahtumien kokoa ja määrää, niiden vaatimia resursseja sekä tapahtumien ympärillä olevia mahdollisuuksia erilaisiin yhteistyömuotoihin ja palvelukokonaisuuksiin. Alueen verkostotyöllä on hyvät mahdollisuudet kehittyä tulevaisuudessa niin toiminnallisesti, kuin esimerkiksi erilaisen osaamisen näkökulmasta. Kehittämistyö vaatii tulevaisuudessa verkostojen syvempää yhteistyötä ja kokonaisuuden tulisi olla paremmin koordinoitua. Onnistuneella verkostojen välisellä yhteistyöllä voi olla myös vaikutusta alueen pito- ja vetovoimaan.

Avainsanat: tapahtumaportfoliomalli, tapahtumatuotantoverkostot, pieni alue

Abstract

Author(s): Antti Knuutila
Title: An event portfolio model like a small town
Number of Pages: 61 pages + 2 appendices
Date: 31 October 2022

Degree: Master of Culture and Arts
Degree Programme: Cultural Management
Instructor(s): Laura-Maija Hero, Senior lecturer

In this thesis, the operating methods and functionality of event production networks in the Heinola area have been examined. The thesis has been done in cooperation with the city of Heinola and Salpaus Further Education. The subject has been refined during the author's work as a pedagogue in the education sector in the middle of event production networks in the region. The goal is to develop an event portfolio model as a strategic tool for actors in the region, and to bring forward development proposals for the development of network work in event production. The material has been collected through thematic interviews and a workshop. In the development work, it has been investigated what kind of added value different actors bring to event production in the region, what forms of cooperation exist in event production networks now, and where the processes of different actors intersect.

Based on the research, it can be concluded that a lot happens in a small town compared to the size of the area. The small town's event production networks are large compared to the area's size, and based on the data, these networks consist of actors from all sectors. Network work enables different forms of cooperation and works in connecting skill needs and experts. There are plenty of actors and various joint work, but it is often fragmented and the whole is fragmented on an annual basis. Each operator has its own forms of cooperation, and informing stakeholders is a challenge. The data showed the need for deepening the cooperation of the networks. The area's event portfolio model has been developed to describe the size and number of events in the area, the resources they require, and the opportunities surrounding the events for various forms of cooperation and service packages. Network work in the area has good opportunities to develop in the future both functionally and from the point of view of, for example, different expertise. In the future, development work will require deeper cooperation between the networks and the whole should be better coordinated. Successful cooperation between networks can also have an impact on the area's holding power and attraction.

Keywords: event portfolio model, event production networks, small area

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Verkostotyö tapahtumatuotannossa -kohti alueellista tapahtumaportfoliomallia	8
2.1	Verkostotyö ja verkostojohtaminen	8
2.2	Verkostojen toiminta tapahtumateollisuudessa	11
2.3	Tapahtumaportfolio - kohti strategiaa	12
2.4	Tapahtumaportfolioiden tyypit	13
2.5	Tapahtumatuotannon koulutus toisella asteella	16
3	Toimintaympäristönä pikkukaupunki	18
4	Kehittämistyön tavoitteet ja tutkimusongelma	20
5	Verkostojen tutkimus Heinolan kaupungin alueella	21
5.1	Tapaustutkimus – ongelmanratkaisua osallistamalla	21
5.2	Tutkimusaineiston hankinta	23
5.2.1	Tuplatiimi -työpaja	24
5.2.2	Teemahaastattelut	25
5.2.3	Aineiston analyysin kuvaus	26
6	Tutkimustulokset	29
6.1	Verkoston toimijoiden tuoma lisäarvo alueen tapahtumatuotantoon	29
6.2	Yhteistyön tapoja ja verkostoja tänään ja huomenna	37
6.3	Näkemyksiä koulutussektorin mahdollisuuksista edistää alueen tapahtumatuotantoa	42
6.4	Toimijoiden prosessien risteyskohdat ja tulevaisuuden toiveet	45
6.5	Pikkukaupungin verkostojen toiveita tapahtumatulevaisuudelta	47
7	Ajatuksia verkostotyön tulevaisuudesta ja alueellisesta tapahtumaportfoliosta	51
7.1	Portfoliomalli – kattoratkaisu tapahtumatuotantojen hallintaan	52
7.2	Heinolan alueen verkostomalli tuloksia soveltaen	54
8	Pohdinta	58
	Lähteet	62

Liitteet

66

Aineisto

66

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tekijä on toiminut opettajana Päijät-Hämeessä koulutussektorilla 20:n vuoden ajan media-alan ja tapahtumatuotannon koulutuksessa. Tekijä on myös ollut mukana paikallisessa yhdistystoiminnassa 1990-luvulta lähtien, sekä toiminut tapahtumatuotannon yrittäjänä ja freelancerina usean vuoden ajan. Kokemukset näistä kaikista työtehtävistä ovat antaneet hyvän kokonaiskuvan kulttuurialan kentästä, erityisesti Heinolassa.

Tekijä on itse ollut monen eri toimijan kanssa yhteistyössä toteuttamassa erilaisia tapahtumatuotantoja ja kokee merkitykselliseksi myös tämän kaltaisen toiminnan tutkimisen ja kehittämisen. Usein kehittäminen on hyvin käytäntöpainotteista, mutta tämä opinnäytetyö antaa mahdollisuuden tutkia heinolalaisia tapahtumatuotannon verkostoja teoreettisemmin. Tekijä on itse kaivannut myös jonkinlaista selkeyttä kokonaisuuksien hallintaan tapahtumatuotannon vuosikierrossa.

Tässä opinnäytetyössä lähestytään asioista tapaustutkimuksen keinoin. Tutkimus lähtee verkostojohtamisen määrittelystä ja on toteutettu teemahaastatteluin sekä työpajan avulla. Olen haastatellut tapahtuma-alan toimijoita niin julkiselta sektorilta kuin yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta. Tutkimuksessa lähestytään aihetta kysymällä millaista lisäarvoa toimijat tuovat alueen tapahtumatuotantoon, millaista yhteistyötä on jo olemassa sekä missä kohdin toimijoiden prosessit yhdistyvät. Toive on, että tästä opinnäytetyöstä on hyötyä ainakin paikallisesti myös tulevaisuudessa.

Pienten kaupunkien on kehitettävä yhteistyötään tapahtumatuotannoissa yhä enemmän. Tämä koskee niin lakisääteisiä toimintoja kuin esimerkiksi ihmisten vapaa-aikaan ja viihtyvyyteen liittyviä toimia. Tapahtumilla on suuri merkitys ajateltaessa paikkakunnan vetovoimaa. Heinolan kaupungin elinvoimaohjelmassa (2019) visioidaan kaupungin kasvun tulevan ulkopuolelta ja tähän olennaisesti kuuluvaan vetovoimaan vaikuttavat mm:

toimintaympäristö, brändi sekä yleinen kiinnostavuus. Näitä elinvoiman vetovoimatekijöitä ovat mm. erilaiset tapahtumat sekä vapaa-ajan toiminta ja luonnollisesti myös työpaikat, paikkakunnan kustannustaso sekä arjen helppous. Elinvoimainen ja vetovoimainen kaupunki menestyy ja tarjoaa asukkailleen leipää ja sirkushuveja sopivassa suhteessa.

Toimijoiden välinen yhteistyö voi toimia hyvin, mikäli ne sisäistävät verkostojen toiminnan pääperiaatteet sekä sitoutuvat toimimaan näiden periaatteiden mukaan tapahtumatuotannoissa. Pienissä kunnissa verkostoituminen niin koulutussektorin, yksityisten kuin julkisten ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä lienee tulevaisuudessa yhä tärkeämpää.

Esimerkiksi Uudenmaan maakuntasuunnitelma 2033:ssa todetaan, että vaikka väestö maakunnassa on hyvin koulutettua, on Helsingin seutukunnan ulkopuolella paljon alueita, joissa nuorten koulutustaso jää perusasteen tasolle. Näitä ovat mm Loviisa ja Raasepori. Lisäksi Uudenmaan Liiton valittu visio kertoo, että uusmaalaiset toimijat kunnat, yritykset, valtion aluehallintoviranomaiset, tutkimus- ja oppilaitokset sekä järjestöt haluavat oman maakuntansa olevan nykyistä kansainvälisempi ja vetovoimaisempi. (Uudenmaan liitto 2010, 13-15)

Tapahtumatuotannon koulutustarve on myös vuonna 2022 suuri, sillä alalla on merkkejä työvoimapulasta. Esimerkiksi Tapahtumateollisuus ry:n jäsenkyselyn mukaan 56 % vastaajista piti työvoimapulaa haastavana kesällä 2022 (Tapahtumateollisuus ry, 2022). Selvitän tässä opinnäytetyössäni myös koulutussektorin ja työelämän välistä yhteistyötä sekä sen mahdollisuuksia tulevaisuudessa. Pidän myös huomion arvoisena koulutussektorin (tapahtumatuotannon koulutuksen) verkottumista vahvasti paikkakunnan työelämäään. Opiskelijat oppiessaan toimimaan eri verkostoissa saavat tulevaan työelämäänsä erittäin hyviä toimintamalleja, sekä pääsevät tutustumaan tapahtuma alan omintakeiseen ja jatkuvaan epävarmuuteen.

Tässä opinnäytetyössä keskitytään tutkimaan tapahtumatuotannon verkostoja Heinolan kaupungissa. Tutkimus keskittyy jo olemassa oleviin yhteistyömalleihin sekä luotaa teemahaastattelujen avulla tulevaisuuden haasteisiin. Tarkoitus on tuoda näkyväksi Heinolan kaupungin alueella toimiville tapahtumatoimijoille jo olemassa oleva verkosto, sekä esitellä strateginen lähestymistapa tapahtumaportfolion muodossa. Tapahtumaportfolio voi toimia strategisena mallina myös muille tapahtumatuotannon alueille. Heinolan alueeseen verrattavia seutukaupunkialueita on Suomessa useita, ja nämä alueet voivat hyötyä tapahtumaportfoliostategiasta. Portfolio antaa alueille esimerkiksi mahdollisuuden keskittää ja laajentaa tapahtumien markkinointia, parantaa tapahtumien keskinäistä yhteistyötä sekä selkiyttää verkostojen toimintaa ja mahdollisuuksia.

2 Verkostotyö tapahtumatuotannossa -kohti alueellista tapahtumaportfoliomallia

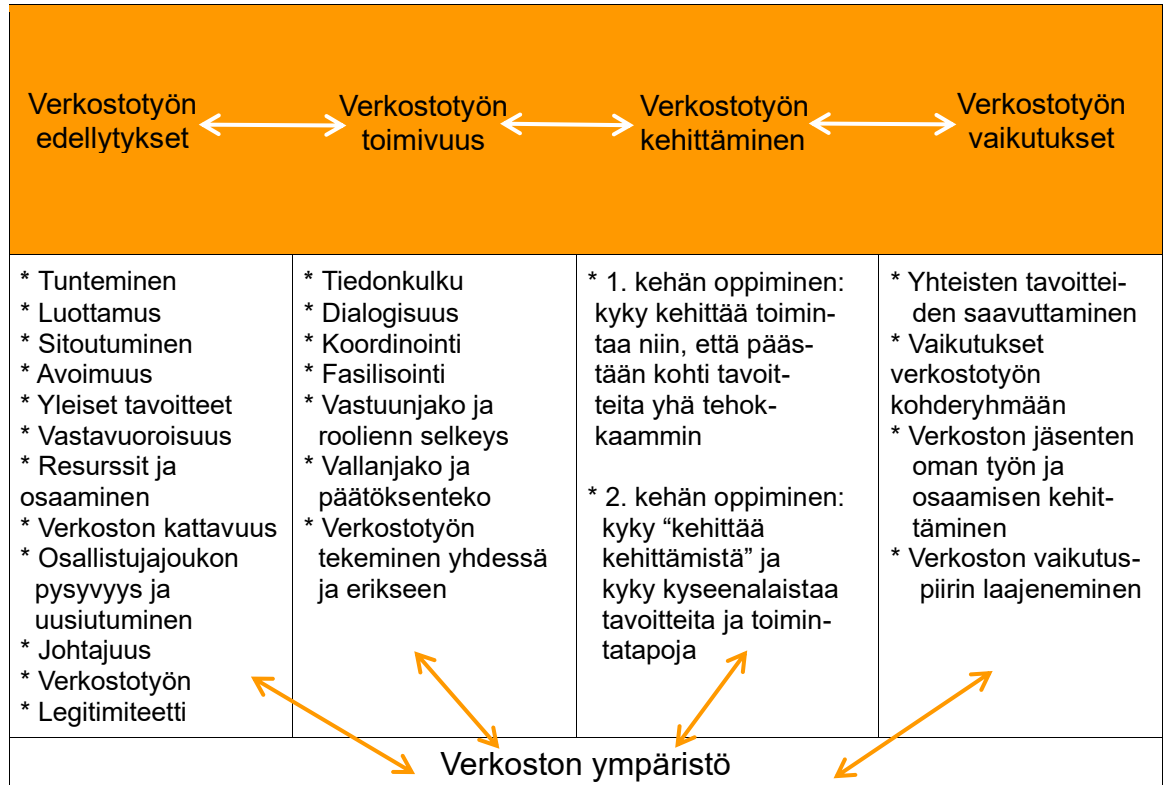
Verkostoja tarvitaan, kun halutaan oppia, kehittää uutta, toimia joustavammin ja vastata asiakkaiden tarpeisiin kokonaisvaltaisesti. Voidaan jopa sanoa, että omat resurssimme ovat lähes mitättömät, ellei meillä ole verkostoja ympärillämme.

2.1 Verkostotyö ja verkostojohtaminen

Järvensivu (2020) määrittelee verkostotyön seuraavasti: verkostotyö on autonomisten toimijoiden välistä vastavuoroista ja pitkään jatkuvaa luottamukseen perustuvaa yhteistyötä. Verkostotyössä vastavuoroisuus ei perustu ostajan tai myyjän väliseen hankintasopimukseen tai työsopimukseen. Autonomisuudella puolestaan tarkoitetaan sitä, että verkostotyöhön sitoutuneet toimijat ovat vapaita päätöksentekijöitä, jotka valitsevat itse omat tavoitteensa ja prioriteettinsa. Toimijat päättävät itse, mihin verkostoihin osallistuvat ja millä tavalla. Verkostotyössä eivät siis päde samat lainalaisuudet kuin hierarkioissa ja markkinoilla. Verkostotyö on luottamukseen perustuvaa yhteistyötä. (Järvensivu 2020, 27)

Verkostojen johtaminen on monella tavalla haasteellista.

Alla olevan taulukon mukaan verkostojen johtamisen elementit voidaan kokonaisuutena jakaa neljään kategoriaan: 1) edellytykset, 2) toimivuus, 3) kehittäminen, ja 4) vaikutukset. (Järvensivu 2020, s. 203)

Taulukko 1. Verkostojen johtamisen yleinen viitekehys.

Verkostotyön yksi edellytys on luottamus, joka mahdollistaa verkoston toiminnan ja antaa sille hyvät lähtökohdat uusien ja innovatiivisten ratkaisujen etsimiseen.

Järvensivun (2020) mukaan verkostotyön edellytysten ytimessä ovat luottamus, sitoutuminen ja toimijoiden keskinäinen tunteminen. Jos verkostossa ei tunneta toisia ei myöskään tiedetä mitä osaamista verkostossa on käytettävissä ja minkälaisia tarpeita löytyy. Jos ei luoteta, tiedonvaihto ja yhteinen oppiminen jää pinnalliseksi. Jos ei sitouduta, mitään ei tapahdu käytännössä. (Järvensivu 2020, 204)

Fimean 2012-2015 toimineessa moniammatillisessa verkostossa puolestaan huomattiin, että keskinäinen luottamus ja sitoutuminen yhteistyöhön edistävät tiedon liikkumista, uuden tiedon luomista ja hyvien käytäntöjen syntymistä ja käyttöönottoa. Positiiviset tulokset puolestaan syventävät keskinäistä luottamusta ja sitoutumista. Hyvät tulokset myös innostavat uusia toimijoita mukaan verkostoon, jolloin mahdollisuudet hyödyntää uutta tietoa sekä levittää ja juurruttaa hyviä käytäntöjä lisääntyvät. Seurauksena on parhaimmillaan jatkuvasti syvenevä innovatiivisuuden kehä. (Fimea 2015)

Verkostojen johtamisen kolmannen kategorian muodostaa verkostotyön kehittäminen ja verkoston kyky oppia yksi oppiva verkosto kykenee pääsemään kohti asettamia tavoitteita yhä tehokkaammin hyödyntäen yksi sovittuja toimintatapoja, mutta osaa myös kyseenalaistaa ja uudistaa toiminta- ja oppimistapojaan. Verkostotyön tulokset ja vaikutukset muodostavat neljännen kategorian verkostotyön vaikutusten arviointia on aina järkevää tehdä ja sitä on syytä tehdä yksi. Samalla on tärkeää muistaa että verkostotyö on perustaltaan toimintaa epävarmuudessa, ja tämä epävarmuus on huomioitavaa myös arvioinnissa. (Järvensivu 2020, 204-205)

Verkostotyössä korostuu myös vastavuoroisuus, joka on tärkeä elementti verkostojen toiminnassa. Siitä saatavien hyötyjen tulisi mahdollisuuksien mukaan jakautua oikeudenmukaisesti kaikille osapuolille. On kuitenkin tärkeä tiedostaa, että vastavuoroisuus verkostoissa jakautuu harvoin täysin symmetrisesti, eivätkä hyödyt tule välttämättä samanaikaisesti tai samasta lähteestä, kuin mihin itse panostaa. Vastavuoroisuuden kokemus ja siitä syntyvä tunne oikeudenmukaisuudesta onkin tällaisessa vapaaehtoisessa ja löyhiä sidoksia sisältävässä yhteistoiminnassa ratkaisevan tärkeää jäsenten sitoutumisen ja motivaation näkökulmasta, mutta samalla myös kovin altis haavoittuvuudelle. (Valtioneuvosto, 2019, s. 14)

Suntola (Leppilampi, 2019) puolestaan toteaa, että luovat alat ovat perustuvat vahvasti projektiluontoiseen toimimiseen. Verkostotoimimisen perusvahvuus tulee siitä, että jo ennen projektin kokoamista tiedetään, että verkostot jakavat

saman tavoitteen ja arvomaailman. Jos tämä toteutuu, ollaan jo matkan puolivälissä. (Leppilampi, 2019)

Verkostojohtamisen tehtävä on siis edistää verkoston toimivuutta eli sen kykyä tuottaa haluttua arvoa ja toteuttaa sille asetettuja tavoitteita. Verkostotoiminnan erityispiirteiden vuoksi verkoston johtaminen poikkeaa liiketoimintaa harjoittavien organisaatioiden johtamisesta. Johtajuuden ja vastuun kantamisen tulisikin löytyä verkoston sisältä, sillä verkostotoiminnan erityispiirteet (vapaaehtoisuus, tasavertaisuus ja vastavuoroisuus) ovat herkkiä ulkoiselle vaikuttamiselle.

2.2 Verkostojen toiminta tapahtumateollisuudessa

Tapahtuman järjestämistä harjoittavat hyvin erilaiset tahot kuten julkisen sektorin toimijat (esim. kuntien kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi), yksityiset toimijat (Tapahtuma-alan yritykset) tai kolmannen sektorin toimijat (yhdistykset, urheiluseurat). Kaikki toimijat tarvitsevat verkostoja toiminnassaan ja erityisesti silloin, kun tapahtumien tuottaminen ei ole esimerkiksi yhdistyksen varsinaisen toiminnan ydintä.

Tapahtumien järjestämisessä hyödynnetään erilaisia verkostoja niin pienimuotoisesti kuin suuremmassa mittakaavassa. Kuusisto & Sahlstedt (2021) toteavat, että tapahtumia tuotetaan eri tarkoituksiin ja useiden eri tahojen toimesta. Tapahtuman järjestäjänä voi olla ammattimainen tapahtumajärjestäjä tai sitä saattaa järjestää jokin muu yritys tai taho. Tällaisessa tapauksessa tapahtuman järjestäjä ostaa usein erilaisia palveluita ammattimaisilta tapahtumajärjestäjiltä tai muilta tapahtumateollisuuden yrityksiltä. Tämä tapahtumien tuottamiseen ja valmistamiseen kytkeytyvä laaja ja moniportainen elinkeino on se, joka ei vielä ole tullut laajasti ja kattavasti tunnistetuksi. (Kuusisto & Sahlstedt 2021, s. 14)

Kuusisto & Sahlstedt määrittelevät tapahtumateollisuuden viitekehyksen seuraavasti: "tapahtuma on aikaan ja tilaan sidottu, suunniteltu tavoite

suunniteltu ja tavoitteellinen tilaisuus, joka on suunnattu joillekuille, joiden arkirutiinien ulkopuolella tapahtuma on. Tapahtuma voi olla kertaluonteinen tai toistuva ja se voi tapahtua joko fyysisessä tai virtuaalisessa tilassa.

Tapahtumateollisuus on tämän kaltaisten tapahtumien järjestämiseen liittyvää ammattimaista ja elinkeinotoimintaa josta syntyy liikevaihtoa.” (Kuusisto & Sahlstedt 2021, s. 14)

2.3 Tapahtumaportfolio - kohti strategiaa

Kaupungit ja alueet käyttävät yhä enemmän tapahtumia erilaisten poliittisten tavoitteidensa saavuttamiseksi ja taloudellisen, matkailun, markkinoinnin tai laajemman yhteisön edun kuten muuttovoiton saavuttamiseksi. Tämä on johtanut erilaisten ohjelmien luomiseen, joissa järjestetään toistuvia tapahtumia ympäri vuoden. Ohjelmien strateginen tarkoitus on hallita alueen tapahtumia ja luoda ulospäin näkyvä selkeä konsepti alueella tapahtuvista yleisötapahtumista. (Antchak ym., 2019, s. 10)

Heinolan alueella tuotetaan erilaisia pienempiä ja suurempia tapahtumia sekä tapahtumakokonaisuuksia, joiden hallitseminen voi olla haasteellista tulevaisuudessa ilman jonkinlaista kokoavaa alustaa tai tahoja.

Tapahtumaportfolio ja sen kautta luotu strategia voi vastata tähän sekä auttaa sekä paikallisia että alueen ulkopuolelta tulevia hahmottamaan kokonaisuutta paremmin.

Tapahtumaportfolion suunnittelussa pohditaan ensisijaisesti sitä, millaiset tapahtumat portfolion muodostaisivat, ja miten niillä voidaan saavuttaa synergiaetuja alueellisesti. Salkunhoitajat voivat valita tapahtumia alueen koko tapahtumajoukosta, ottaen huomioon tapahtumien eri tyypit, niiden mittakaavan ja jaksollisuuden sekä markkinat, joita ne palvelevat. Yksittäisiä tapahtumaelementtejä on eroteltava myös siten että käy ilmi, missä määrin salkussa on yhteisiä tai erilaisia elementtejä.

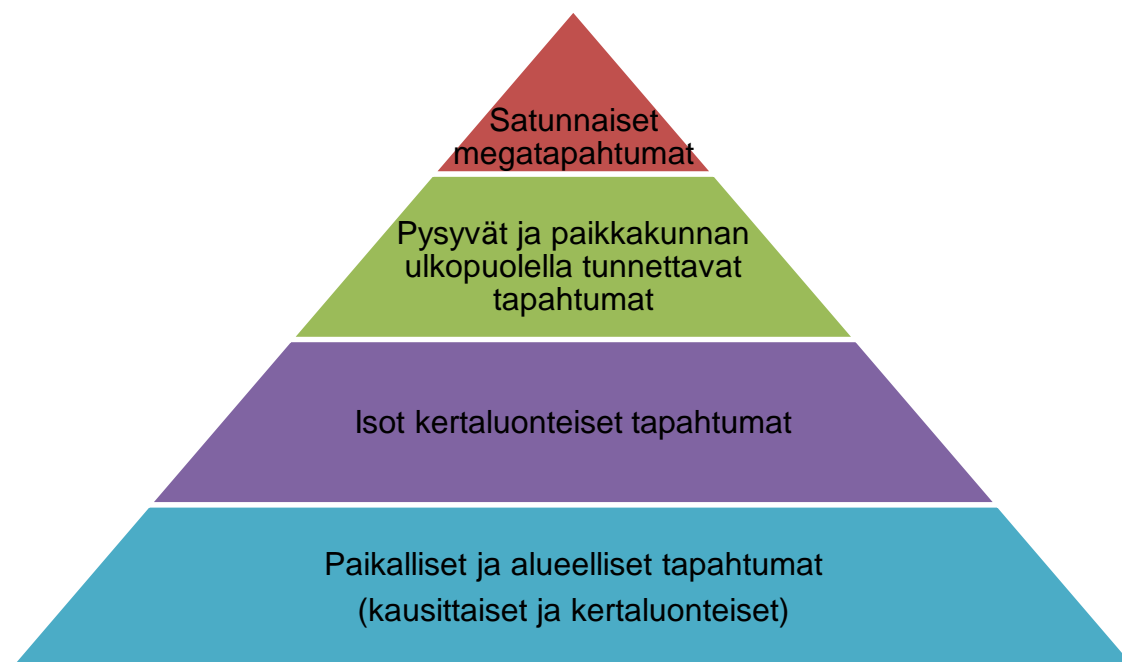
Sekä yhteiset että erilaiset elementit ovat tärkeitä portfolion suunnittelussa, koska ne voivat auttaa luomaan jatkuvuutta tai toisaalta eroavaisuutta. (Antchak ym., 2019, s. 2)

Getzin mukaan tapahtumaportfolio voidaan määritellä sekä tapahtumakokoelman säiliöksi että kootuksi yksiköiksi. Toisin sanoen sekä tapahtumaportfolion prosessi että sisältö ovat kiinnostavia, mukaan lukien tapahtumia tuottavien ja hallinnoivien organisaatioiden päämäärät ja tavoitteet. Organisaatiot voivat käyttää tapahtumaportfoliota PR-tarkoituksiin, varainhankintaan sekä markkinointiin. (Getz, 2019, s.2)

Portfoliosuunnittelu edellyttää strategista päätöksentekoa mukana olevista tapahtumista. Siihen kuuluu huolellinen selvitys tapahtumasalkkuun vaikuttavista ulkoisista tekijöistä, mitä tapahtuman ominaisuuksia tulisi edistää salkussa ja mitä vipuvaikutusstrategioita tulee käyttää. (Antchak ym., 2019, s. 2)

2.4 Tapahtumaportfolioiden tyypit

Tässä opinnäytetyössä esitellään kaksi erityyppistä tapahtumaportfoliomallia (A ja B), joiden ulottuvuudet ja tarkoitukset eroavat hieman toisistaan. Mallit on kehittänyt Donald Getz. Getzin (2016) mukaan malli A kuvaa matkailua ja taloudellista kehityssuuntautuneisuutta ja siinä satunnaiset megatapahtumat on sijoitettu pyramidin huipulle. Malli B puolestaan suuntautuu yhteisöllisyyteen ja tässä mallissa on ns. terve tapahtumapopulaatio sijoitettuna huipulle. Yhteisöllinen näkökulma näkee megatapahtuman usein muuna kuin häiritsevänä tekijänä ja negatiivisena vaikutuksena. Kun resurssit kohdistetaan johonkin todella isoon tapahtumaan, jonka kokoluokka, kustannukset ja vaikutukset eivät ota huomioon pienempiä tapahtumia, ovat nämä resurssit usein pois muilta alueilta. (Getz, 2016, s. 9)

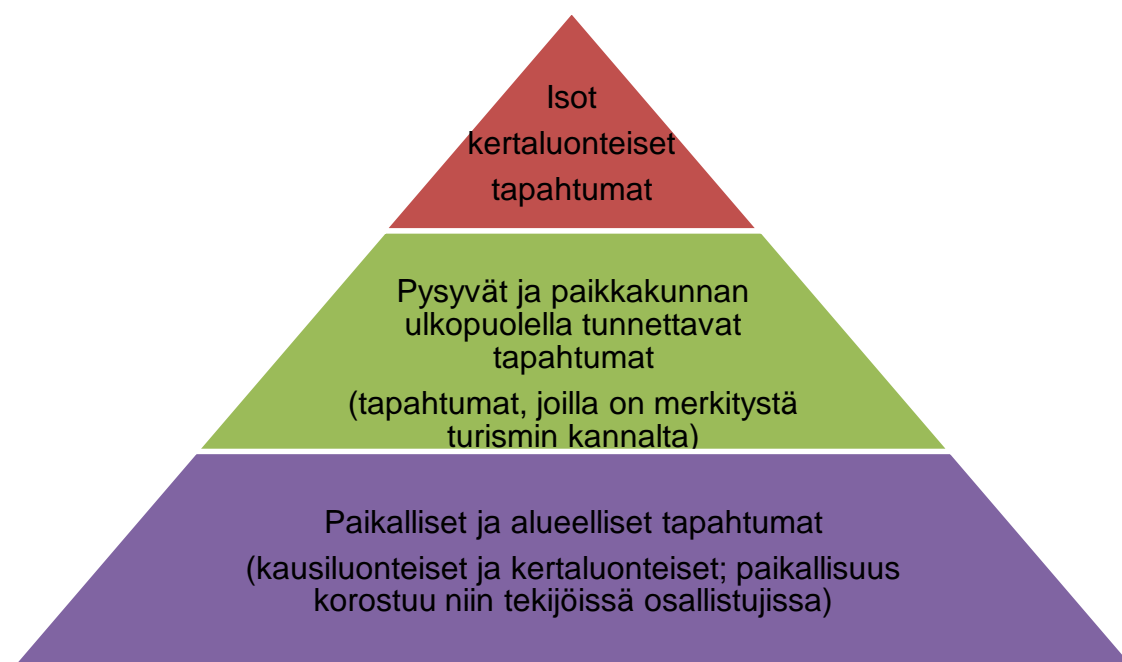
Kuvio 1. Matkailuun orientoitunut portfoliomalli A (Getz, 2016, s. 11)

Matkailuun orientoituneessa tapahtumaportfoliomallissa satunnaiset megatapahtumat ovat pyramidin huipulla ja paikalliset tapahtumat (lukumääräisesti enemmän, mutta vähäinen matkailuarvo) ovat pohjalla. Pysyvien tunnuksenomaisten tapahtumien katsotaan kuuluvan omaan kategoriaansa. Niillä on korkea matkailuarvo ja ne tunnistetaan perinteeksi jota halutaan säilyttää. Alueelliset kertaluonteiset tapahtumat katsotaan matkailu arvoltaan keskimääräisiksi, mutta niillä on mahdollisuus nousta porrasta ylöspäin pyramidissa tunnuksenomaisiin tapahtumiin. (Getz, 2016, ss. 8–11)

Matkailun tai talouskehityksen kannalta satunnainen megatapahtuma, joka vaatii suuria pääomasijoituksia on harvoin lupauksensa mukainen hyötyjen ja kustannusten suhteen ja perintö jää tulevien sukupolvien maksettavaksi. Realistisempi ja kestävämpi lähestymistapa on katsoa megatapahtumaa suhteellisesti ja kestäväen kehityksen kannalta - eli megatapahtuma on suurin tapahtuma, joihin yhteisö tai kohde voi mahtua olemassa olevien parametrien puitteissa (esim. hyödyntäen olemassa olevia paikkoja ja resursseja). Suuria tapahtumia käytetään usein perustelemaan uusia tapahtumapaikkoja ja infrastruktuuria, ja jos näin on, on niille tehtävä perusteellinen kustannus ja hyötyarviointi, joka tasapainottaa sosiaalisia, kulttuurisia, taloudellisia ja

ympäristötavoitteita. Maailma on täynnä ylisuuria, "valkoisen norsun" areenoita ja stadioneja. Toisaalta edullisempia asuntoja, sairaaloita ja puistoja tarvitaan aina. (Getz, 2016, s. 9)

Getz on kriittinen matkailuun orientoituneen mallin osalta. Tämä näkyy hänen mukaansa siinä, että isot tapahtumat vievät paljon paikallisia resursseja. Rajalliset resurssit suunnataan muualle ja paikallisuus kärsii.

Kuvio 2. Tapahtumaportfoliomalli (B), yhteisöllinen näkökulma. (Getz, 2016, s.12)

Yhteisöllistä näkökulmaa lähestyvän tapahtumaportfolion mallissa Getz (2016) sijoittaa perustasolle lukumääräisesti suurimmat tapahtumat, jotka ovat ensisijaisesti paikallisten toimijoiden tuottamia ja paikallisille tarkoitettuja. Tässä kategoriassa tapahtumat voivat koostua sekoituksesta orgaanisia tai yhteisöllisiä tapahtumia. Näitä ovat esimerkiksi pienet urheiluturnaukset, viihdetapahtumat tai bisneskokoukset. Näitä tapahtumia on mahdollista kasvattaa ja ne voivat hyvinkin auttaa määrittelemään kaupunkia houkuttelevana ja hyvänä paikkana asua. Kestävän kehityksen kannalta on syytä muistaa, että jos asukkaat eivät havaitse etuja, joita on mahdollista saada tapahtumista ja matkailusta, he eivät tue niitä poliittisesti. Tasapainoinen

portfolio sopii sekä asukkaille että matkailijoille. Alueellisilla tapahtumilla on jonkin verran potentiaalia houkuttaa turisteja kaupungin ulkopuolelta tai ne voivat olla kohde vaikka vain päivävierailuja varten. Tämän voidaan ajatella olevan kehittämispotentiaalia laajempiin matkailunähtävyyksiin. (Getz, 2016 s. 12)

Getzin ajatukset yhteisöllisyyttä edistävästä tapahtumista portfolion perustasolla sopivat tämän opinnäytetyön alueelliseen kontekstiin. Paikkakunnalla on ympäri vuoden paljon pieniä ja melko paikallisia tapahtumia, joilla on kehityspotentiaalia, mutta ne ovat vahvasti sidoksissa paikkakunnalla asuviin niin tekijöiden kuin osallistujien osalta.

Pyramidin huippu koostuu lukumääräisesti vähäisimmistä tapahtumista. Isot, kertaluonteiset tapahtumat ovat tässä mallissa tapahtumia, jotka houkuttelevat turisteja ja lisäävät paikkamarkkinointiarvoa. Jotkut paikalliset ja alueelliset tapahtumat voidaan nostaa ylempään (Pysyvät ja paikkakunnan ulkopuolella tunnetut). (Getz 2016, s. 14)

2.5 Tapahtumatuotannon koulutus toisella asteella

Tapahtumatuotannon koulutus on Suomessa toisen asteen koulutuksessa osana Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkintoa. Opiskelija voi halutessaan keskittää opintonsa lähes kokonaan tapahtumatuotannon ympärille. Koulutuksen tarkoitus on kehittää ryhmätyötaitoja sekä antaa valmiuksia toimia lähinnä toteuttavan tason työtehtävissä valitsemallaan osa-alueella. Koulutus on kokonaisuutena melko laaja-alainen, mutta toisaalta opiskelija voi keskittyä melko hyvin valitsemaansa osa-alueeseen. Vuoden 2023 opetussuunnitelma (Opetushallitus C 2022) pyrkii vastaamaan muutamiin edellisen opetussuunnitelman epäkohtiin kuten siihen, että tapahtumatuotanto ja tapahtumarakentaminen on eriytetty. Nykyisessä, voimassa olevassa opetussuunnitelmassa ne ovat molemmat Tapahtumatuotanto - tutkinnonosassa. Opiskelija voi siis tulevaisuudessa halutessaan keskittyä syvemmin tuotannollisiin opintoihin, opiskelematta esimerkiksi äänentoiston tai valaisun teknisiä koukeroita. Media-alan ja kuvallisen ilmaisun koulutusta

järjestää tämän opinnäytetyön kontekstin alueella Koulutuskeskus Salpaus. Koulutusta järjestetään Heinolan Kampuksella.

Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinto on jaettu osaamisaloihin, joita ovat:

- Audiovisuaalisen viestinnän osaamisala
- Julkaisutuotannon osaamisala
- Kuvallisen ilmaisun osaamisala
- Painoviestinnän osaamisala

Audiovisuaalisen viestinnän osaamisalan suorittanut tuntee media-alan toimintaympäristön, osaa toimia audiovisuaalisissa tuotannoissa, osaa media materiaalien valmistuksen sekä valitsemiensa valinnaisten tutkinnon osien erityisalueiden tiedot ja taidot. Hän osaa soveltaa oppimiaan tietoja ja taitoja muuttuvissa työtilanteissa ja osaa toimia monipuolisesti media-alan ja kuvallisen ilmaisun erilaisissa työtehtävissä. Tutkintonimikkeenä on Mediapalvelujen toteuttaja. (Opetushallitus B, 2021)

Tällä hetkellä voimassa oleva opetussuunnitelma (Opetushallitus 2021) antaa opiskelijalle mahdollisuuden tapahtumatuotannon opintoihin seuraavissa kokonaisuuksissa: Audiovisuaalinen tuotanto, Tapahtumatuotannossa työskentely, Media-alalla työskentely, Valaisutuotannon toteuttaminen, Media-alan äänityössä toimiminen ja Tapahtuma- ja saliaänen toteuttaminen. (Opetushallitus B, 2021)

Koulutuskeskus Salpauksen media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinto painottuu Audiovisuaaliseen osaamisalaan. Opiskelijat voivat valita opintoja yli osaamisalarajojen. Opiskelija voi valita erilaisista suorituspoluista esimerkiksi tapahtumatuotannon polun tai esimerkiksi ääni- tai valotekniikan polun. (Opetushallitus D, 2022)

3 Toimintaympäristönä pikkukaupunki

Tämä tapahtumaverkostojen kehittämistyö sijoittuu Heinolan kaupungin alueelle. Tutkimus linkittyy myös tapahtumatuotannon koulutukseen. Tutkimusta on tehty yhteistyössä Heinolan kaupungin ja Koulutuskeskus Salpauksen kanssa.

Toikko & Rantanen (2009) toteavat, että toimintaympäristön kuvaus voidaan toteuttaa faktan näkökulmasta tai tulkinnallisesta näkökulmasta.

Faktanäkökulma tarkoittaa esimerkiksi organisaatioiden ja yhteisöjen julkilausuttujen periaatteiden ja toimintatapojen kuvaamista lähtemällä organisaatiokaaviosta, virallisista asiakirjoista tai henkilöstörakennetta kuvaavista tilastoista sekä taloudellisista tunnusluvuista. (Toikko & Rantanen, 2009, s. 135)

Kuva 1. Kohtaus Joulupuu -katuteatteriesityksestä 2021 (Antti Knuutila).

Heinola on noin 18500:n asukkaan kaupunki Päijät-Hämeen maakunnassa. Vuonna 2021 kaupungin asukkaista alle 15 -vuotiaita on 10,6%, 15-64 -vuotiaita 53,3% ja yli 64 -vuotiaita 36,1%. Opetus- ja kulttuuritoiminnan käyttökustannukset olivat vuonna 2021 1433,6€/asukas. (Tilastokeskus, 2021)

Kaupungin osalta tapahtumatuotannoista vastaa useimmin Heinolan kulttuuripalvelut tuottavat vuonna 2022 tapahtumia toimintasuunnitelman mukaisesti. Tapahtumien on tarkoitus elävöittää kaupunkia, sekä edesauttaa

kaupungin matkailua. Tapahtumat ovat sekä paikallisen tason kaupunkilaisille suunnattuja että valtakunnallisen tason tuotantoja.

Tapahtumat kasvattavat kaupungin arvostusta vahvistaen samalla brändiä ja toimien yhtenä kaupungen vahvana markkinointikeinona. Kulttuuripalveluiden yleisenä tavoitteena on elävä keskusta- ja kaupunkikulttuuri. Toiminnan tuottavuutta ja kasvua kehitetään laajan yhteistyöverkoston avulla. Kulttuuripalvelut tukee vuosittain toiminnallaan ja taloudellaan useita paikallisia kulttuuritoimijoita. (Heinolan kaupunki B, s. 44)

Heinolassa tapahtumatuotantoja tekevät kaupungin kulttuuripalvelujen lisäksi myös esimerkiksi kaupungin liikuntapalvelut sekä kaupungissa toimivat yritykset ja yhdistykset.

Kuva 2. Virtapiiri -kuoron Heinola Love -konsertti 2019 (Antti Knuutila).

Koulutuskeskus Salpaus on Suomen suurimpia monialaisia ammatillisen koulutuksen järjestäjiä. Vuoden aikana Salpauksessa opiskelee noin 14 000 aikuista ja nuorta. Opettajia ja muuta henkilöstöä Salpauksessa työskentelee noin 650. Salpauksen toimintatuotot olivat vuonna 2021 noin 65 miljoonaa euroa. (Koulutuskeskus Salpaus B)

Media-alan koulutuksen sisällä toteutettavassa tapahtumatuotannon koulutuksessa opiskelee tällä hetkellä noin 100 opiskelijaa. Tapahtumatuotannon opiskelijat toteuttavat Heinolan alueella melko paljon opintoihin liittyviä asiakastöitä, jotka voivat olla mm tapahtumatekniikkaa tai dokumentointia. Tapahtumatuotannon koulutusta on kuvailtu tarkemmin tämän opinnäytetyön luvussa 2.5.

4 Kehittämistyön tavoitteet ja tutkimusongelma

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on luoda kattava kuva Heinolan alueen tapahtumaverkostosta sekä kehittää portfoliomalli, jota voidaan käyttää strategisena työkaluna alueellisesti. Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset liikkuvat tapahtumatuotannon verkostojen ympärillä, alueellisesti Heinolan kaupungissa. Lähestyn näitä asioita tapaustutkimuksen keinoin. Tutkimus on toteutettu teemahaastatteluin sekä työpajan avulla. Olen haastatellut tapahtuma-alan toimijoita niin julkiselta sektorilta kuin yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta.

Pääongelma: Millaista lisäarvoa toimijat tuovat tapahtumatuotantoon Heinolassa?

Tällä kysymyksellä viitataan haastatteluaineistossa esiintyviin, alueella toimiviin tapahtumatuotannon toimijoihin.

Alaongelmat: Millaisia yhteistyön tapoja tällä alueella on tänään ja huomenna?

Missä kohdin eri toimijoiden prosessit risteää?

Alaongelmat puolestaan viittaavat jo olemassa olevan yhteistyön kartoittamiseen sekä haastateltavien tulevaisuuden visioihin.

Haastattelukysymyksissä (liite 1) tiedustelin eri toimijoiden tunteja yhteistyöstä tapahtumatuotannoissa sekä yhteistyön laatua ja sitä, millaista ideaali yhteistyö on. Lisäksi kysyin haastateltavien kokemuksista ja mielipiteistä koulutussektorin roolista tapahtumatuotantojen mahdollistamisessa. Tämän jälkeen koostin tulokset ja kehitin ehdotuksen paikallisesta tapahtumaportfoliomallista, joka voi toimia strategisena mallina alueen tapahtumatuotannoille. Portfolion tarkoitus on antaa mahdollisuus markkinoinnin ja tiedottamisen laajemmalle yhteistyölle ja toisaalta keskittää sitä jonkin laisten ”tapahtumasateenvarjon” alle. Lisäksi portfoliomalli voi parantaa alueella toimivien verkostojen yhteistyötä sekä auttaa tapahtumien vuosikellon suunnittelussa alueellisesti.

5 Verkostojen tutkimus Heinolan kaupungin alueella

Laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Tällöin todellisuus ymmärretään moninaiseksi kokonaisuudeksi, jota ei voi jakaa mielivaltaisesti eri osiin. Laadullisissa menetelmissä puhutaan harkinnanvaraisesta näytteestä otoksen sijaan. Tutkimuksen kohde on siis harkitusti valittu, sellainen, josta halutaan lisää tietoa. Laadullisissa menetelmissä on tyypillistä, että tutkija on hyvin lähellä tutkittavia ja usein jopa osallistuu heidän toimintaansa. (Ojasalo ym., 2009, ss. 52–53)

Tässä laadullisessa tutkimuksessa tarkastellaan tapahtumatuotannon verkostoja alueellisesti sekä kehitetään portfolioajattelua alueella, hyödyntäen tapaustutkimuksen menetelmää. Alueena on Heinolan kaupunki. Tutkimusta on tehty yhteistyössä Koulutuskeskus Salpauksen ja Heinolan kaupungin Elinvoima -tulosalueen Kulttuuripalvelujen kanssa.

5.1 Tapaustutkimus – ongelmanratkaisua osallistamalla

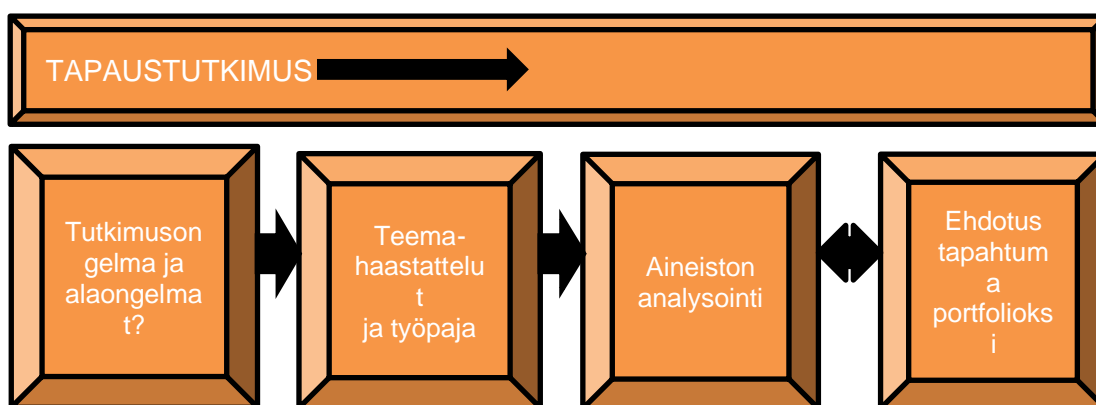
Valitsin tutkimusmenetelmäksi tapaustutkimuksen, joka soveltuu hyvin rajatun alueen tarkasteluun. Ojasalo, ym. (2009) toteaa, että tapaustutkimus (case study) on hyvin tyypillinen tutkimusstrategia esimerkiksi liiketaloustieteessä, ja sen lähtökohdat ovat tieteellisen tutkimuksen traditioissa. Tapaustutkimus soveltuu hyvin myös kehittämistyön lähestymistavaksi, kun tehtävänä on tuottaa kehittämissuhteita. Tapaustutkimus soveltuu kehittämistyön lähestymistavaksi, kun halutaan syvällisesti ymmärtää kehittämisen kohdetta ja tuottaa uusia kehittämissuhteita. Tapaustutkimus auttaa esimerkiksi ymmärtämään työntekijöiden välisiä suhteita ja toimintaa yrityksessä. Se sopii myös epätyypillisten prosessien ja epävirallisen käyttäytymisen tutkimiseen. Tapaustutkimuksessa oleellista on, että kohde ymmärretään tiettyinä kokonaisuutena, tapauksena. (Ojasalo ym., 2009, ss. 52–53)

Tutkimukseni keskittyy jo olemassa olevien alueellisten tapahtumatuotannon verkostojen tarkasteluun ja niiden kehittämiseen. Tutkimuksessa on tarkoitus käsitellä pääosin kokonaisuutta tai kokonaisuuksia eikä niinkään yksityiskohtia

Heinolan alueen tapahtumatoimijoissa tai tapahtumatuotannoissa. Tutkimuksen tapaus on Heinolassa toimivista tapahtumatoimijoista koostuva verkosto.

Tapaustutkimus lähtee liikkeelle tutkittavasta tapauksesta, ei pelkästään yleisistä teorioista. Kehittämisen kohteesta kiinnostuneilla on usein ilmiöstä jonkinlaista aiempaa tietoa, mikä mahdollistaa alustavan kehittämistehtävän määrittelyn. Aiheeseen pitää ensin perehtyä, ennen kuin tietää, mitä siitä todella voi kysyä tai mikä todellinen kehittämistehtävä on. Tarkan kehittämiskohteen valinta ei ole kuitenkaan aina prosessin ensimmäinen vaihe, sillä pohjatyöstä huolimatta kehittämiskohde täsmentyy prosessin edetessä. (Ojasalo ym., 2009, s. 54)

Tapaustutkimuksen tyypillisen piirre on että monenlaisia menetelmiä käyttämällä saadaan syvälinen, monipuolinen ja kokonaisvaltainen kuva tutkittavasta tapauksesta. Tapaustutkimus liittyy tyypillisesti ihmisen toiminnan tutkimiseen eri tilanteissa, jolloin itse toimijat eli kehitettävän ilmiön asiantuntijat voivat kuvata ja selittää ilmiötä. (Ojasalo ym., 2009, s. 55)

Kuvio 3. Heinolassa toimivan tapahtumatoimijaverkoston tapaustutkimuksen vaiheet (Ojasalo ym., s. 54)

Tämän opinnäytetyön tekijän kontaktit paikallisiin verkostoihin ovat kiitettävät. Tästä johtuen oli luontevaa valita yhdeksi aineiston keräämisen metodiksi teemahaastattelu, jossa esimerkiksi lisäkysymysten esittäminen on mahdollista. Lisäksi anonyymiteetin toteutuminen esimerkiksi kyselytutkimuksessa, voi olla

haaste pienellä alueella. Pikkukaupungissa myös toisten verkoston toimijoiden ennalta tunteminen on tavallista, joten yhtä toimijaa haastatteleamalla on mahdollista saada informaatiota myös muista verkostojen toimijoista.

Työpaja valikoitui toiseksi aineiston hankinnan metodiksi, sillä tämän opinnäytetyön tekijän pääasiallinen työ on koulutussektorilla media-alan ja tapahtumatuotannon opetuksessa. Oli luontevaa hankkia aineistoa järjestämällä työpaja sellaisten henkilöiden kesken, jotka ovat opetusalan ammattilaisia ja ymmärtävät paitsi alan osaamistarpeita ja joilla on myös pedagoginen näkökulma tutkittavaan asiaan.

Tässä tapaustutkimuksessa paikallisia toimijoita siis osallistettiin ja he toimivat informanteina.

5.2 Tutkimusaineiston hankinta

Tässä tapaustutkimuksessa aineistoa on kerätty teemahaastatteluilla ja työpajalla. Taulukot 2a ja 2b esittävät aineiston hankinnassa käytetyn kokonaisuuden.

Menetelmä	Aineisto	Analyysi	Informantit
Teemahaastattelut	Teemahaastattelut äänitetty ja aineisto litteroitu	Teemoittelu tutkimuskysymyksiin, teemojen luokittelu	Heinolassa tapahtumatuotantoja tekevät ihmiset (9)
Tutkimuskysymykset: Mitä lisäarvoa kukin tuo tapahtumatuotantoon? Millaisia yhteistyön tapoja alueella on tänään ja huomenna? Missä kohdin prosessit risteää?			

Taulukko 2a, Haastatteluaineiston aineistomatriisi.

Menetelmä	Aineisto	Analyysi	Informantit
Tuplatiimi-työpaja	Työpaja äänitetty ja litteroitu	Teemoittelu työpajan tutkimuskysymyksiin, teemojen luokittelu	Oppilaitoksen opettajat (6)
Työpajan tutkimuskysymys: Millä eri tavoin oppilaitos voi olla mukana mahdollistamassa tapahtumia?			

Taulukko 2b, Tuplatiimi -työpajan aineistomatriisi. Taulukosta käy ilmi opinnäytetyön tutkimusongelma, tutkimuskysymykset sekä käytetyt menetelmät, sekä työpajan ongelma, johon etsittiin ratkaisuja.

5.2.1 Tuplatiimi -työpaja

Työpaja järjestettiin Koulutuskeskus Salpauksen tiloissa huhtikuussa 2022. Työpajaan osallistui yhteensä 6 henkilöä. Työpaja toteutettiin soveltaen tuplatiimi-menetelmällä ja tallennettiin matkapuhelimen sanelin -sovelluksella. Litterointi tehtiin tekstinkäsittelyohjelmalla sanelutoimintoa käyttäen.

Tuplatiimi on Innotiimi Oy:n kehittämä ryhmätyömenetelmä, jonka avulla voidaan käsitellä yhtä aihetta ja tarkastella sitä eri näkökulmista. Menetelmä on tarkoitettu erityisesti avoimien ongelmien ratkaisuun ja vaihtoehtojen ja ratkaisumallien karsimiseen työskentelyn kuluessa. Avoimilla ongelmilla tarkoitetaan ratkaisua vaativia tilanteita, joihin ei välttämättä ole yhtä oikeaa vastausta. Keskeistä ratkaisemisessa on osallistujien näkökulmien esiin saaminen, niistä keskusteleminen ja erilaisten ideoiden yhteensovittaminen. (TJS opintokeskus, n.d.)

Toteuttamani työpaja eteni aluksi tuplatiimi-menetelmän mukaisesti, mutta vähäisen (6 hlöä) osallistujamäärän vuoksi muutin työtapaa työpajan loppua kohden. Itsenäisen pohdinnan jälkeen muodostettiin parit ja parityöskentelyn jälkeen esiteltiin äänestettävät ehdotukset. Pienryhmävaiheen jätin tässä kohtaa

pois, koska ryhmiä olisi muodostunut vain yksi. Äänestyksen jälkeen työpajalla oli vastauksia kysymykseen; Miten tapahtuma-alan koulutussektori voi olla mukana mahdollistamassa tapahtumatuotantoa Heinolan alueella?

5.2.2 Teemahaastattelut

Tutkimusaineistoa kerättiin myös kesällä 2022 teemahaastatteluin. Hirsjärvi & Hurme (2001) määrittelevät, että teemahaastattelu lähtee oletuksesta, jonka mukaan kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia ja tunteita voidaan tutkia tällä menetelmällä. Teemahaastattelu ei myöskään sido haastattelua tiettyyn leiriin, kvalitatiiviseen tai kvantitatiiviseen, eikä ota kantaa haastattelukertojen määrään tai siihen, miten syvälle aiheen käsittelyssä mennään. Teemahaastattelun nimi kertoo oleellisimman eli, että yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Tämä vapauttaa pääosin haastattelun tutkijan näkökulmasta ja tuo tutkittavien äänen kuuluviin. (Hirsjärvi & Hurme, 2015, s. 48)

Hirsjärven & Hurmeen mukaan teemahaastattelu on lähempänä strukturoimatonta kuin strukturoitua haastattelua. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä siksi, että yksi haastattelun aspekti, haastattelun aihepiirit, teema-alueet, on kaikille sama. Teemahaastatteluista puuttuu lisäksi strukturoidulle lomakehaastattelulle tyypillinen kysymysten tarkka muoto ja järjestys, mutta se ei ole täysin vapaa niin kuin syvähaastattelu. (Hirsjärvi & Hurme, 2015, s. 48)

Tein haastattelukysymykset (LIITE 1) lukemani tietopohjan avulla. Kysymykset valikoituivat noin 20:n tekemäni kysymyksen joukosta. Halusin saada kysymyksillä selville millaisia tapahtumatuotannon verkostoja on jo olemassa ja millaista tapahtumatuotantoa he järjestävät. Osa kysymyksistä liittyi tapahtumatuotannoissa tehtävään yhteistyöhön ja sen muotoihin. Lisäksi yksi kysymys koski virtuaalisuutta. Pohdinnan jälkeen olin valmis haastattelujen sopimiseen.

Haastattelin tutkimukseen yhteensä 9:ää henkilöä, jotka toimivat kukin Heinolan alueella tapahtumatuotannon eri sektoreilla, osa työkseen ja osa esimerkiksi vahvan harrastuksen kautta. Haastatellut henkilöt toimivat tapahtumatuotannoissa julkisella sektorilla, yksityisellä sektorilla sekä kolmannella sektorilla. Osan haastatteluista tein puhelimitse, osan kasvokkain. Yksi haastateltava halusi vastata kysymyksiin kirjallisesti sähköpostilla.

Pyysin haastateltavilta tutkimusluvut ja annoin heille ennen haastattelutilannetta tutkimustiedotteen. Heillä oli mahdollisuus tutustua haastattelukysymyksiin etukäteen muutaman päivän ajan. Haastattelut tallennettiin matkapuhelimen sanelimella ja litteroitiin tekstinkäsittelyohjelmalla. Hyvä työkalu tässä oli tekstinkäsittelyohjelman sanelu-toiminto, joka helpotti nauhoitteen litterointia.

5.2.3 Aineiston analyysin kuvaus

Aineiston analysoinnissa kiinnitin huomiota yhteistyön tapoja ja tarvetta kuvaaviin seikkoihin kuten markkinointiin ja teknisiin toteutuksiin. Halusin saada tietoa jo olemassa olevasta yhteistyöstä sekä mahdollisista tarpeista tulevaisuudessa. Tämän lisäksi tutkimuksessa minua kiinnosti portfolio -teema, johon halusin näkökulmia jo olemassa olevista tapahtumatuotannosta.

Hirsjärvi ym. (2015) mukaan laadullisen analyysin pääpiirteitä voidaan hahmotella seuraavaan tapaan:

1) Analyysi alkaa usein jo itse haastattelutilanteessa. Kun tutkija itse tekee haastattelut, hän voi jo haastattellessaan tehdä havaintoja ilmiöistä niiden useiden, toistuvuuden, jakautumisen ja erityistapausten perusteella.

2) Aineistoa analysoidaan yleensä lähellä aineistoa ja sen kontekstia. Kvalitatiivisen aineiston ero kvantitatiivisen analyysiin verrattuna onkin juuri siinä, että laadullinen tutkimus säilyttää aineistonsa alkuperäisessä sanallisessa muodossa.

3) Tutkija käyttää päättelyä, joka voi olla induktiivista tai abduktiivista. Induktiivisessa päättelyssä on keskeistä aineistolähtöisyys. Abduktiivisessa päättelyssä tutkijalla on valmiina joitakin teoreettisia johtoideoita, joita hän pyrkii todentamaan aineistonsa avulla.

4) Analyysitekniikat ovat moninaisia ja on paljon erilaisia työskentelytapoja. Laadullisessa tutkimuksessa on vain vähän standardoituja tekniikoita. Ei myöskään ole yhtä oikeaa analyysitapaa..
(Hirsjärvi & Hurme, 2015, s. 136)

Aloitin aineiston analysoinnin litteroimalla eli muuttamalla sen tekstimuotoon. Materiaalia tuli yhteensä noin 30 sivua. Työpajan litterointi käsitti 4 sivua. Aloitin aineistoon tutustumisen lukemalla sen kertaalleen läpi. Tämän jälkeen teemoitin aineiston tutkimuskysymyksistä muodostamiini teemalaatikoihin. tutkimuskysymysten ympärille teemoiteltu aineisto oli tämän jälkeen helpompaa luokitella. Luokkajako muodostui lopulta teemalaatikoista, jotka jaon kategorioihin ja alakategorioihin. Käytin siis tässä kohtaa apunani tutkimusongelmaa sekä alaongelmia aineiston luokitteluun. Luokittelun jälkeen minulla oli käytössäni haasteellinen, mutta runsas aineisto tutkimustyötäni varten. Tavoitteeni oli pelkistää aineisto tutkimustyötä varten mahdollisimman selkeäksi. Alla olevat esimerkit kertovat teemoittelusta. Kuvio 2 on esimerkki litteroinnin teemoittelusta ja taulukko 4 puolestaan kertoo teemoittelun jälkeen tehdyistä kategorioinnista ja aineistosta löytyvistä maininnoista kussakin kategoriassa.

Julkisen alan toimijat

Nuoris- ja liikuntatoimi

- Hobby-messut
- Lastentapahtumat
- Bändi-illat
- L ja N parlam.
- liikuntatapaht.
- Pelitapahtumat

- nuorten kanssa
- Salpaus ja koulut
- yrittäjät
- Viranomaiset
- Järjestöt

- ulkotapahtumat

- Harrastemalli
- sosiaalista osaamista alueen hyväksi

- Teknisen avun tarve tuotannollisen os. tuki
- näkyvyyttä yhteistyölle

- markkinointiapu
- tekninen apu
- harjoittelu
-

Millaisia tapahtumia järjestetään?

Millaista yhteistyötä on olemassa?

Missä kohden prosessit risteää?

Tulevaisuuden toiveet?

Koulutussektori mahdollistamassa?

Elinvoima/Kulttuuritoimi

- Kesäteatteritoiminta
- konsertit (isot/pienet)
- markkinatapahtumat
- Teemalliset toritapahtumat

- infran lainaaminen
- Lasten kulttuuriefekti
- taiteilijat
- järjestöt
- yritykset
- apu tuotannoissa

- tarjotaan tiloja (vuokr. tai ilm.)
- markkinointiapua
- teknistä tukea,
- yhdessä ideointia
- rahallinen tuki

- 3. sektori paremmin mukaan
- koulutussektori mukaan

- työvoimaa
- harjoittelua
- teknistä apua

Taulukko 3. Keskellä olevat laatikot on muodostettu tutkimuskysymyksistä. Niiden molemmilla puolilla on aineistosta nousseita huomioita teemoittain.

Ojasalo ym. (2009) toteaa, että litteroitu aineisto puretaan tyypillisesti teema-alueittain. Teemoittelussa tarkastellaan aineistossa esiintyviä ilmiöitä tai asioita, jotka ovat useammalle haastateltavalle yhteisiä. Nämä ilmiöt voivat liittyä haastatteluteemoihin tai olla yllättäviäkin asioita, jotka ovat olleet haastateltavien mielessä. Tietoaineistoista ilmenevien säännönmukaisuuksia tarkastelu suhteessa toisiinsa on yhteyksien tarkastelua, jota ilman analyysistä tulee useimmiten pintapuolinen. (Ojasalo ym, 2009, s. 99) Alla oleva kaavio on esimerkki aineiston luokittelusta.

Alueen tapahtumat ja niiden luokittelu

Kategoria	Alakategoria	Maininnat n=x
Kaupungin mittakaavassa isot tapahtumat(+600 hlö)	konsertit suuret urheilu/liikuntatapahtumat suuret teatteritapahtumat muut tapahtumat (tori yms) Toritapahtumat muut tapahtumat (???)	4 2 3 2 2 2
Kaupungin mittakaavassa keskisuuret tapahtumat (100-600 hlö)	Musiikkitapahtumat Teatteritapahtumat Muut tapahtumat (urheilu + tori)	5 6 8
Rajatun joukon tapahtumat (alle 100 hlö)	pienet musiikkitapahtumat	3

Taulukko 4, alueen tapahtumat ja niiden luokittelu

Taulukossa vasemmalla on isompi, kokoava kategoria ja vieressä tarkentava alakategoria. Oikeassa reunassa aineistosta löytyneet osumat kategorioille ja alakategorioille.

6 Tutkimustulokset

Aineistosta nousi esiin useita teemoja. Teemat linkittyivät vahvasti tutkimusongelmiini, jotka pidin teemoittelun alusta asti tutkimuksen ytimessä. Seuraavassa kerron tulokset päätutkimusongelmaani sekä alaongelmiin.

6.1 Verkoston toimijoiden tuoma lisäarvo alueen tapahtumatuotantoon

Haastatteluaineistosta selvisi, että haastattelemani tapahtumaverkoston toimijat tuottavat tapahtumia hyvin eri lähtökohdista Heinolan kaupungin alueella.

Lähtökohdat vaihtelivat harrastustoiminnasta aina ammattimaiseen liiketoimintaan. Tapahtumien määrä osoittautui alueen kokoon nähden suureksi. Tässä opinnäytetyössä on tietoisesti jätetty pois alueella järjestettävät urheilutapahtumat.

Heinolan alueen tapahtumat, haastatteluaineiston mukaan:

Kategoria	Alakategoria	Maininnat n=x
Kaupungin mittakaavassa isot tapahtumat (+600 hlö)	konsertit suuret urheilu/liikuntatapahtumat suuret teatteritapahtumat muut tapahtumat (tori yms) Toritapahtumat muut tapahtumat (???)	4 2 3 2 2 2
Kaupungin mittakaavassa keskisuuret tapahtumat (200-600 hlö)	Musiikkitapahtumat Teatteritapahtumat Muut tapahtumat (urheilu + tori)	5 6 8
Rajatun joukon pienet tapahtumat (alle 200 hlö)	pienet musiikki- ja teatteritapahtumat	3

Taulukko 4, Heinolan alueen tapahtumat

Olen tässä tutkimuksessa jakanut tapahtumat pieniin (-200hlö), keskisuuriin (200-600hlö) ja suuriin (+600hlö). Aineistosta nousevien teemojen perusteella Heinolassa järjestetään vuositasolla määrällisesti eniten keskisuuria tapahtumia. Osallistujamäärät vaihtelevat mutta ovat pääsääntöisesti 200-600 henkilöä. Tyypillisimpiä tämän kokoluokan tapahtumia ovat erilaiset kaupungin keskustassa järjestettävät "toritapahtumat", jotka liittyvät esimerkiksi vuodenajan vaihtumiseen. Tällaisia ovat esimerkiksi Joulun- Kesänavaus - tapahtumat, jotka tuottaa Heinolan kaupungin kulttuuritoimi yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa. Saija Jäppinen toteaa, että *esimerkiksi joulunavaus ja kesänavaus ovat sellaisia tapahtumia kuten meidän (kulttuuritoimen) tapahtumat yleensäkin, että me järjestetään tapahtuma,*

josta keskusta-alueen yrittäjät hyötyvät. Tavoite tietysti on, että me saataisiin sitä yleisöä liikkeelle tuossa keskustassa ja se hyödyntäisi sitten paikallisia. Että ihmiset liikkuu ja ostavat tuotteita ja palveluita. (Saija Jäppinen)

Kuten Anchak (2019) (ks. luku 2) toteaa, käyttävät kaupungit ja alueet yhä enemmän tapahtumia erilaisten poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja taloudellisen, matkailun, markkinoinnin tai laajemman yhteisön edun kuten muuttovoiton saavuttamiseksi. (Antchak ym., 2019, s. 10) Aineiston perusteella voidaan todeta, että Heinolan kaupungin kulttuuritoimi pyrkii siis tuottamaan erilaisia tapahtumia kaupungin keskusta-alueella, keskustan elinvoimaisuuden säilyttämiseksi ja lisäämiseksi.

Muita keskisuuria tapahtumia ovat musiikkitapahtumat (revyy-esitykset, klassisen musiikin konsertit), Hobby -harrastemessut, Unikeon Päivä, harrasteseurojen näytökset, urheilutapahtumat sekä erilaiset teatteritapahtumat, joita järjestetään pitkin vuotta.

Hobby -harrastemessuja on järjestetty yli 15:n vuoden ajan, ja ne esittelevät kattavasti harrastustoimintaa toiminnallisessa tapahtumassa. Harrastemessujen ideana on tuoda heinolalaiset vapaa-ajan harrastuksia tarjoavat järjestöt sekä harrastuksia etsivät ihmiset yhteen. Messuilla harrastuksia tarjoavat järjestöt voivat esitellä omaa toimintaansa maksutta. Vastaavasti harrastuksia itselleen tai lapsilleen etsivät voivat tutustua Heinolan harrastustoimintaan sekä saada tietoa erilaisista harrastusmahdollisuuksista. (Heinolan Kaupunki C) Tapahtuma tehdään yhteistyössä Heinolan kaupungin ja paikallisten järjestöjen kanssa. Maria Kaikkonen toteaa, että *me liikuntapalveluilla ehkä tehdään tosi vähän pelkästään itse. Yleensä tehdään yhdessä monen kanssa ja Hobby-harrastemessut on hyvä esimerkki että me vastataan eri tapahtumista mutta ei olla siinä sen sisällön tekijöitä.* (Maria Kaikkonen)

Unikeon Päivä on vahvasti paikallinen tapahtuma. Heinolan kaupungin kulttuuritoimi järjestää tapahtuma yhteistyössä Heinola -Seuran ja Heinolan Musiikinystävien Puhallinorkesterin kanssa. Tapahtuma kerää paikalliselle

Kylpylän uimarannalle säästä riippuen 300-500 ihmistä. Heinola on entinen kylpyläkaupunki ja Unikeon Päivä kylpyläajalla ollut perinne, joka on elvytetty 1990-luvulla uudelleen. Heinola-Seura on elvyttänyt Heinolan kylpyläaikaista Unikeko-perinnettä vuodesta 1995. Heinolan Seura (n.d.) kertoo, että Unikeon titteli myönnetään ansioituneelle heinolalaiselle Heinolan hyväksi tehdystä työstä. Heinolan uuden ajan ensimmäinen unikeko valittiin heinäkuussa 1995. (Heinola Seura, n.d.)

Ossi Arvela: Unikeon päivä on jotenkin ihan klassikko. Tapahtumassa ei soi rokki vaan puhallinmusiikki ja tapahtuma-aikakin on melko jännä kun se alkaa jo klo 8 aikoihin. Unikeko on suuri ja varjeltu Heinolan Seuran salaisuus ja sitä paikalliset arvuuttelevat aina lähempänä tapahtumaa. Olen itse ollut mukana noin 20 vuotta erinäisissä rooleissa ja kummasti tapahtumassa tarjottava ohrapuuro maistuu edelleen hyvältä. (Ossi Arvela)

Talvikaudella järjestetään Joulupuu-katuteatteri, joka sijoittuu pääosin puistoalueelle kaupungin keskustassa. Musiikkiteatteri IntoPiukeen tapahtumatuottaja ja Joulupuu -teatterin ohjaaja Satu Nipuli kertoo, että *Joulupuu-näytelmää esitetään useassa paikassa Heinolan keskustan puistoalueella ja sen viiden esityksen yleisömäärä on noin 400-500 hlöä. Näytelmä on katuteatteriesitys, jossa yleisö kulkee mukana kohtauksesta toiseen kaupungin keskusta-alueella. Esitys on ilmaistapahtuma ja se toteutetaan yhteistyössä Heinolan kaupungin kulttuuritoimen, Heinolan Tapahtumatoimiston ja Koulutuskeskus Salpauksen kanssa. (Satu Nipuli)*

Kulttuuritoimi tekee yhteistyötä myös Päijät-Hämeen alueella toimivan Lastenkulttuurikeskus Efektin kanssa. Heinolassa on tämän yhteistyön lisäksi otettu joitakin vuosia sitten peruskoulun opetuksen oheen Kulttuuripolku, joka vie lapsia ja nuoria vuosittain tutustumaan esimerkiksi museoihin, teatteriin ja konsertteihin. Saija Jäppinen: *Siitä kulttuuripolusta kuuluu meille tämä runopolku mikä rakennetaan WPK-talolle. Runopolku sisältää pienimuotoisia runollisia tehtäviä ja se on suunnattu peruskoulun 2. Luokille. Heinolan kulttuuritoimisto kuuluu tähän Päijät-Hämeen Efektin -lastenkulttuurihankkeeseen ja sitä kautta me saadaan toistakymmentä erilaista*

konserttia tai taidetyöpajaa ja teatteria jotka menee sitten suoraan Heinolan päiväkodeille ja kouluille. (Saija Jäppinen)

Erilaisia keskisuuria teatteri- ja musiikkiesityksiä järjestävät myös yksityiset yritykset sekä kulttuurialan yhdistykset ympäri vuoden. Satu Nipuli: *Teemme Heinolan Kuoroyhdistyksen alla toimivan Musiikkiteatteri IntoPiukeen kanssa lastenteatteriesityksiä niin talvikaudella kuin keväällä ja kesällä. Yleisöä esityksissä on vähän tuotannosta riippuen yhteensä 200-300 katsojaa. Jos Heinolan alakoulut saadaan johonkin tuotantoon mukaan niin sitten se yleisömäärä nousee varmaan johonkin 500-600:aan katsojaan. Aikuisille suunnattuja revyy-tyyppisiä esityksiä tehdään Osuuskunta Kumarruksen alla ja ne toteutetaan yleensä jossain paikallisessa ravintolassa. (Satu Nipuli)*

Heinolan Tapahtumatoimisto on järjestänyt konsertteja Kesäteatterilla sekä paikallisissa kesämatkailukohteissa. Henri Saari: *Aika usein meidän nimissä järjestetään joku tapahtuma, konsertti tai vaikka joku pienempi juttu. Me ollaan usein se virallinen järjestävä taho, mutta se sisältö tulee muilta. Sellaisia, mitä itse ollaan tehty niin varmaan Antti Tuiskun iso keikka Kesäteatterilla, Kimmo Pohjonen Duo WPK-talolla ja tietty Olli Mustosen konsertit ja klassisen musiikin ohjelmistot museoilla ja Siltasaaren Café Kailaassa. Sadonkorjuumarkkinatkin oli. Mutta niitä me ei enää kai tehdä. (Henri Saari)*

Keskisuuria tapahtumia järjestävät lisäksi esimerkiksi yhdistykset. Näistä esimerkkinä Heinolan voimisteluseuran näytökset, jotka keräävät katsomoon muutamia satoja ihmisiä kaksi kertaa vuodessa. Kati Vasarainen: *Meillä on tavoitteena saada aina kaksi kertaa vuodessa järjestettyä tällainen joulunäytös ja keväänäytös jossa meidän seuran joukkuevoimisteluryhmät esiintyvät, siis myös ne jotka ei kilpaile. Kaikki ryhmät esittävät siellä oman ohjelmanumeronsa. Yleisöä paikalle tulee usein täysi katsomo, joka tarkoittaa paikasta riippuen 200-400 katsojaa. (Kati Vasarainen)*

Suurempia (+600 hlö) tapahtumia Heinolassa järjestetään aineiston perusteella vahvasti kesään painottuen. Näitä ovat Kesäteatteri (vuosittain vaihtuva

ohjelmisto), Unelmien Heinola -kaupunkifestivaali, Heinolassa Jyrää - puistokonsertti, Multamäkifest -festivaali, Jään ja Valon juhla sekä Kammotusten Karnevaali -lastentapahtuma. Heinolan Kaupungin kulttuuritoimi on suurimmissa tapahtumissa vahva toimija, osin erilaisten yhteistyökuvioiden muodossa.

Yleisömäärältään suurin tapahtumatuotanto vaikuttaisi aineiston perusteella olevan Heinolan Kesäteatteri. Teatteri sijaitsee kaupungin keskustassa ja tarkoitus on, että teatteritoiminta palvelee myös muita yrittäjiä. Saija Jäppinen sanoo haastattelussa, että *kyllä Kesäteatteri on meidän ehdottomasti suurin tapahtuma. Parhaimmillaan katsojia on ollut hieman yli 30000 ja siihen satsataan myös aika paljon huhtikuusta heinäkuun loppuun. Tuotannollisesti kesän projekti työllistää kulttuuritoimiston henkilökuntaa ympäri vuoden. Ollaan myös saatu paikallisia yrittäjiä mukaan siihen kylkeen ja ollaan jo muutaman vuoden ajan myyty vaikkapa sellaisia majoituspaketteja matkailijoille. Tämä yhteistyö tehdään Hotelli Kumpelin kanssa.* (Saija Jäppinen). Liisa Koski-Lukkari jatkaa, että *tässä on just se, että esimerkiksi teatteriin tulijat voi tulla majoittumaan hotelliin ja sitten käyttää meidän tapahtumapalveluja kaikki. He voivat käydä kesäteatterissa ja syödä ja juoda ja käydä kylpylässä ja näin pois päin.* (Liisa Koski-Lukkari)

Kesäteatteri nähdään myös vetovoimatekijänä sekä kaupungin tunnettuutta tuovana.

Unelmien Heinola -Kaupunkifestivaali on kolmipäiväinen tapahtumakokonaisuus, joka on tarkoitettu niin paikallisille kuin matkailijoillekin. Tapahtuma sisältää pienempiä ja suurempia esityksiä ulko- ja sisätiloissa sekä mm. yhteisen illallistapahtuman. Yleisöä pääsymaksuttomassa tapahtumakokonaisuudessa on yhteensä 2500. (Heinolan Kaupunki D) Ossi Arvela kertoo, että *Unelmien Heinola on meiltä ja yhteistyökumppaneilta tosi iso voimannäyttö, kun siis otetaan huomioon kaupungin kokoluokka. Tapahtuman katsojamäärää on todella vaikea laskea, mutta arvioimme sen olevan noin 2500 ihmistä. Unelmien Heinolassa on pienempiä ja suurempia kokonaisuuksia ja se*

näkyä kaupunkilaisille hyvin, koska siis se järjestetään pääosin keskusta-alueella.

Heinolassa Jyrää järjestetään elokuussa. Tapahtuma on viime vuosina ollut kaksipäiväinen ja varsinaisen konsertin (1-3 esiintyjää) lisäksi tapahtumakokonaisuus sisältää katuruokatapahtuman sekä stand up -illan. (Itä-Häme 15.7.2022) Heinolassa Jyrää on Saija Jäppisen mukaan *perinteikäs tapahtuma, jonka nimen mukaista konserttia on järjestetty vuodesta 1985. Tapahtuma suunnattu ehkä enemmän nuorille aikuisille ja taitaa olla meidän tuottamista tapahtumista ainoa sille enimmäkseen sille kohderyhmälle tarkoitettu. Toki lauantaina on se lastenkonserttikin, että kyllä se toisaalta on myös vähän kaikille, kuten pitääkin kun ollaan julkisen sektorin toimijoita.* (Saija Jäppinen)

Multamäkifest järjestetään vuosittain elokuun alkupuolella. Järjestäjänä on tapahtuman ympärille koottu yksityinen kollektiivi yhteistyössä Heinolan kaupungin, paikallisten yritysten ja Koulutuskeskus Salpauksen kanssa. Multamäkifest on uudehko tapahtuma ja se on musiikkifestivaali. Tapahtuman tuotannossa korostetaan vahvaa talkootyötä. (Multamäkifest) Saija Jäppinen: *Multamäkifest on meille yksi niistä tapahtumista, johon me lainataan aika paljon infraa, eli pöytiä, tuoleja, teltoja jne. Multamäkifest on myös hyvä esimerkki kaupunkilaisten omasta aktiivisuudesta tapahtumien järjestämisessä. Ollaan tässä ilolla mukana.* (Saija Jäppinen)

Kammatusten Karnevaali on vuosittain järjestettävä halloween -tapahtuma Heinolan keskustan puistoalueella, ja sen läheisissä rakennuksissa sekä kaupunginmuseolla. Tapahtuma on suunnattu lapsille ja se sisältää monta pientä toimintapistettä, joista osa on osallistavia. (Heinolan kaupunki E) Satu Nipuli: *Kammatusten Karnevaalin toteuttamiseen osallistuu iso joukko lapsia ja nuoria ja aikuisia niin yleisössä kuin tekijöinäkin. Tapahtuma itsessään kestää kaksi ja puoli tuntia, mutta sen toteutukseen käytetään moninkertainen aika. Tämä taitaa olla kaupungin ainoa tällöinen isompi halloween-henkinen juttu*

ja viime vuonna taisi olla yli 1000 ihmistä sen kahden tunnin aikana paikalla parhaimmillaan. (Satu Nipuli)

Heinolan Kuoroyhdistys ry järjestää Virtapiiri-kuoron konsertteja vuosittain. Konserttien ohjelmisto käsittää monipuolisesti viihde- ja popmusiikkia. Konsertteihin yhdistetään myös teatteria ja muita showelementtejä. (Virtapiiri -kuoro) Satu Nipuli: *Isommat Virtapiiri-kuoron esitykset toteutetaan joko Heinolan Lukiolla tai Kesäteatterilla kun ne ei oikein muualle mahdu. Esityksiä harjoitella pitkään ja ne keräävät yleisöä useita satoja. Osa tulee Heinolasta ja osa yleisöstä kauempaakin. (Satu Nipuli)*

Talven ja Valon juhlaa (myös Jään ja Valon juhla) on järjestetty Heinolan rantapuistossa muutaman vuoden ajan. Tapahtuma järjestetään helmikuun lopussa. Kaksipäiväinen Jään ja Valon juhla on aiemmin keskittynyt valaistujen jääveistosten ympärille, mutta viime vuosina on keskitytty valotaiteeseen. (Heinolan kaupunki F) Ossi Arvela: *Ollaan järjestetty tätä juhlaa jo aika monta vuotta. Takavuosina puistossa oli paljon paikalla tehtyjä jääveistoksia ja niiden keskellä oli esiintymislava, jossa sitten oli tapahtumaa sopivia artisteja. Paikalliset yrittäjät pitivät ravintolaa siinä ja ihmisiä oli paikalla joskus jopa 1000 per ilta. Nytemmin ollaan keskitytty valoon mm. siksi, koska mm. hyvää jäätä ei tahdo olla tarjolla. Ilmastonmuutos näkyy ehkä tässä.*

Pienempiä (-200 hlön) tapahtumia järjestetään aineiston perusteella myös määrällisesti paljon, ja niiden luonne poikkeaa usein isommista tapahtumista. Tämä ei tarkoita, että tapahtumat olisivat saavutettavissa välttämättä vain jonkin jäsenyyden keinoin. Pienemmissä tuotannoissa korostuu esimerkiksi jonkin organisaation tai taiteenlajin ympärille kokoontuva sidosryhmä. Tähän kokoluokkaan kuuluvia tapahtumia ovat Heinolassa esimerkiksi lasten teatterileirin oheen järjestetty loppuesitys, Jyränkölän Mediapajan järjestämä digipakuhuone ja Heinolan Tapahtumatoimiston klassisen musiikin konsertit. Henri Saari kertoo Heinolan Tapahtumatoimiston konserteista, että *järjestimme näitä aika paljon jossain kohtaa. Ne olivat aika kysytyjä ja meillä itsellämme oli jonkinlainen intohimo järjestää nimenomaan kokonaisia konserttisarjoja, joihin*

ohjelmistot oli suunnitellut täysin ulkopuolinen klassisen musiikin yhteistyökumppanimme. Konserteissa ei ole ollut massayleisöä, mutta ne ovat palvelleet riittävän laajasti Heinolan alueen klassisen musiikin ystäviä. Taloudellisesti konsertit eivät toki olleet kovin onnistuneita, mutta pidimme tärkeänä tuoda kaupunkiin jotain erilaista. (Henri Saari)

Digipakuhuone -tapahtumaa on järjestänyt Jyränkölän Mediapaja. Tapahtumassa ennalta ilmoittautunut joukko pyrkii ratkomaan esimerkiksi tietoturvaan ja muuhun atk-asiaan liittyviä ongelmia. Ongelmat voivat olla rinnakkaisia tai peräkkäisiä. Mikko Kallio: *Digipakuhuoneita oli meillä esimerkiksi tietoturvaan liittyvillä ongelmilla tai siten, että ryhmän piti aloittaa ongelman ratkomisen esimerkiksi laittamalla toimiva akku kannettavaan tietokoneeseen ja kytkeä se sitten tulostimeen ja löytää sitä kautta vihjeitä ja ratkaisuja sitä seuraaviin ongelmiin. Tehtäviä on ollut kolmesta neljään. Pieksämäellä järjestettiin yhden kerran tyky-päiväkin tällä teemalla. Digipakuhuoneessa voi olla myös jokin teema tai miljöö kuten sekatavarakauppa tai joulu.*

Aineistosta nousevien tapahtumien määrä Heinolan alueella on pikkukaupungin kokoon nähden vähintään kohtuullinen. Voidaan siis olettaa, että näillä tapahtumilla on paljon merkitystä ihmisten hyvinvointiin, viihtymiseen sekä alueen veto- ja pitovoimaan. Alueella järjestetään myös esimerkiksi urheilu ja markkinatapahtumia, jotka on tässä opinnäytetyössä rajattu haastatteluaineistosta pois.

6.2 Yhteistyön tapoja ja verkostoja tänään ja huomenna

Erilaisia yhteistyön muotoja on Heinolan alueella olemassa, joskin useat verkoston toimijat toivoivat haastatteluaineiston perusteella yhteistyön olevan tiiviimpää ja selkeämpää. Haasteiksi koettiin esimerkiksi teknisten osaajien vähäinen määrä sekä koko aluetta koskeva tapahtumien ajankohtien päällekkäisyys. Koulutussektorin kanssa tehtävä yhteistyö koettiin myös tärkeäksi, mutta ei ilman varauksellisuutta.

Yhteistyön muotoja Heinolan alueella:

Kategoria	Alakategoria	Maininnat n=x
Tekninen/infrayhteistyö	valotekniikka, laitteet	10
	äänitekniikka, laitteet	9
	muut tekniset asiat	5
Tuotantoihin liittyvä yhteistyö	lupa-asiat	3
	tapahtumien tuotantoasiat	4
	suora rahallinen tuki	2
	yhteistyö muiden sektoreiden kanssa	27
	Valotekniikan osaajat	5
	äänitekniikan osaajat	5

Taulukko 5, yhteistyön muotoja Heinolan alueella

Tuotantoihin liittyvä yhteistyö nousi haastatteluaineistossa esiin suurimpana yhteistyön muotona. Tällä tarkoitetaan konkreettista tehtyä työtä, joka tehdään tapahtumien valmiiksi saattamiseksi. Tässä nousi esiin erityisesti eri sektoreiden välinen yhteistyö. Esimerkiksi Heinolan kaupungin Liikuntatoimen järjestämissä tapahtumissa järjestökentän kanssa tehdään paljon yhteistyötä. Maria Kaikkonen: *Voisi sanoa liikunnan puolelta, että kyllähän järjestöt on varmaan se isoin yhteistyötaho meille. Meillä iso rooli on mahdollista taas ne tilat ja puitteet ja muut.* (Maria Kaikkonen)

Järjestökentällä puolestaan nähdään sekä muiden järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö että julkisen sektorin tuki tärkeänä. Kati Vasarainen: *Toisten seurojen kanssa tehdään yhteistyötä. Usein se on lähinnä semmoista YYA - sopimustoimintaa eli, että meiltä tulee johonkin heidän toimintaan tai tapahtumaan vaikka joku esiintymisnumero ja sitten taas heiltä vastaavasti jotain meidän tapahtumaan. Esimerkiksi Heinolan Latu ry:ltä tulee meille järjestyksenvalvojat meidän näytöstapahtumiin. Sitten tietenkin myös kaupunki on meille tärkeä yhteistyökumppani ja esimerkiksi kulttuurialan ihmisten kanssa ollaan tehty yhteistyötä laajemminkin. Tarkoitus on, että saadaan sellaiset*

esiintymistapahtumaa tukevat fasilitetit, jotka ei ole ainoastaan se tila vaan myös esitystekniikka kuten valot ja äänet ja kuvatuotanto. Kaikki tämmöiset on tietenkin erittäin tärkeitä varsinkin esittävässä lajissa joka perustuu aika paljon visuaalisuuteen. (Kati Vasarainen)

Aineiston perusteella voidaan myös todeta, että erilaiset tapahtumia tukevat toimet nähdään Heinolan alueella yhteistyönä. Osa haastatelluista oli sitä mieltä, että yhteistyö on usein esimerkiksi julkisen sektorin suoraa tukea rahan, laitteiden, tuotannollisen avun tai teknisen osaamisen muodossa.

Vastavuoroisuus puolestaan nähdään esimerkiksi erilaisina sisältöjen tuotantoina kaupunkilaisille. Satu Nipuli: *Teemme yhteistyötä Kulttuuritoimen kanssa mm. siten, että saamme teatterikäyttöön pukuja, teknisiä laitteita sekä esiintymistiloja soviteltuun hintaan. Lisäksi esimerkiksi konserttien lipunmyynti on järjestetty kulttuuritoimiston lipunmyyntijärjestelmän kautta. Me vastaavasti suunnittelemme konserttien sisällön ja toteutamme taiteellisen esityksen. (Satu Nipuli)* Yrityksen tekemä yhteistyö 3. sektorin kanssa nähdään joskus haasteellisena, koska kentällä on niin paljon vapaaehtoistyötä ja toisaalta kaupallinen toimija laskuttaa työstä. Henri Saari puolestaan sanoo haastattelussa, että *me toimitaan yrityksenä vähän haasteellisella kentällä, koska me olemme aika paljon sellaisissa tilaisuuksissa, joissa toimii paljon vapaaehtoisia ja me kuitenkin laitetaan lasku tekemästämme työstä. Se on ehkä sellaista tasapainoilua niiden asioiden kanssa, että me sillä meidän ammattitaidolla mahdollistetaan ne tapahtumat niille jotka haluavat jostain muusta aatteen palosta järjestää niitä tilaisuuksia. (Henri Saari)*

Teknistä osaamista ja esitystekniikkaa paikkakunnalta löytyy toistaiseksi, mutta sitä täytyy yhä useammin tuoda aineistosta nousevien teemojen mukaan myös ulkopuolelta. Isommat tekniset tuotannot kuten konsertit tai kesäteatteri vaativat esimerkiksi jonkin tietyn osa-alueen teknistä osaamista, jota ei riittävässä määrin paikkakunnalta löydy. Satu Nipuli: *Teemme yhteistyötä yksittäisten kokeneiden henkilöiden kanssa teknisellä puolella. Haluamme niin pitkään kuin mahdollista, luottaa paikalliseen osaamiseen. Yhteistyökumppanimme hankkivat myös tarvittavat laitteet tuotantoihin. (Satu Nipuli)* Saija Jäppinen:

Kesäteatterissa ja isommissa konserteissa tekniikan toteuttaa jokin kaupungin ulkopuolinen taho ja se hankitaan aina projektikohtaisesti. Heinolalaista osaamista käytämme mielellämme, mutta se ei aina riitä. Meillä on hyviä verkostoja tekniikan osalta niin Heinolassa kuin muualla Suomessa.

Erilaisia tapahtumien tukimuotoja on tarjolla pikkukaupungin mittakaavassa melko mukavasti. Suoranaista tukea tarjotaan niin erilaisen esitystekniikan muodossa kuin taloudellisesti. Myös tuotannollista (lupa-asioihin sekä tapahtumasuunnitteluun) on tarjolla erilaista tukea kaikilta sektoreilta. Henri Saari: *Se mitä me tarjotaan on tietysti liiketoimintapohjaista. Me tehdään kyllä jonkin verran ihan sellaista avustushommaakin, mutta liiketoiminta on meidän ajatus lähtökohtaisesti. Me tarjotaan varmaan molempia eli se aina riippuu siitä missä se meidän osaaminen on just siinä projektissa. Se voi olla teknistä tai tuotannollista tai vaikka ihan suunnittelua tai voidaan me tehdä vaikka vain lupa-asiatkin viranomaisten kanssa.* (Henri Saari)

Heinolassa kaupungin kulttuuritoimi tukee tapahtuman järjestäjiä niin esitystekniikassa kuin tuotannollisessa osaamisessa. Kulttuuritoimi on myös tehnyt alueen tapahtumien järjestäjille Tapahtumakäsikirja -nimisen oppaan, joka on vapaasti luettavissa verkossa. Saija Jäppinen: *Korona-aikana, kun tapahtumia ei voinut järjestää, meille jäi aikaa meidän toiminnan kehittämiseen ja tehtiin Tapahtumakäsikirja. Sen pitäisi auttaa yrityksiä ja kolmatta sektoria tapahtumien järjestämisessä. Ei ole missään tapauksessa itsetarkoitus, että Heinolan kaupunki tuottaa Heinolassa tapahtumat, vaan mehän toivoisimme tosi paljon, että heinolalaiset järjestöt ja yksityiset ja yritykset tuottaisivat niitä tapahtumia. Meidän henkilöstö ja rahat ovat resursoitu nyt jo olemassa oleviin tapahtumiin ja paikallinen tapahtuma-alan kasvu voisi tulla sitten tuolta muualta. Erityisesti Unelmien Heinola on sellainen tapahtumakokonaisuus, johon toivoisimme yhteisöllistä sisällöntuotantoa myös Heinolalaisten järjestöjen ja ihan vaikka yksityisten henkilöiden taholta.* (Saija Jäppinen) Vaikka kulttuuritoimi on vahva toimija Heinolan alueella, he painottavat myös mahdollistamisen näkökulmaa ja haluaan muiden järjestäjien tukemiseen sekä yhteistyöhön.

Aineiston perusteella kaikki sektorit tekevät yhteistyötä esimerkiksi ravintoloiden ja muiden, tapahtuma-alan ulkopuolisten yrittäjien kanssa. Henri Saari: *Me tehdään yhteistyötä ihan joka sektorin kanssa. Yritykset voi esimerkiksi ajatella, että tilaavat meiltä kokonaisen yritysjuhla tai muun tilaisuuden. Me sitten tehdään se ja laitetaan lasku.* Satu Nipuli: *Aikuisille suunnatut esitykset me viedään usein ravintoloihin. Ollaan toteutettu esimerkiksi pikkujouluohjelmaa ja muita sisältöjä. Lasten teatteria ollaan myös tehty ravintoloissa päiväaikaan. Se on aika intiimi miljöö esityksille ja niin esiintyjät kuin katsojatkin pääsee lähelle kokemaan sen jutun. Ollaan käsittäkseni koettu nämä yhteistyökuviot hyvinä molemmin puolin.* (Satu Nipuli)

Hyvän yhteistyön koettiin haastatteluaineiston mukaan sisältävän verkostotyön peruselementtejä eli luottamusta, sitoutumista sekä vastavuoroisuutta. Anne Andersson sanoi haastattelussa: *“Mun mielestä hyvä yhteistyö on sitä että jonkin osa alueen voi luottavaisin mielin jättää jollekin toiselle ja tietää, että se porukka sen hoitaa eikä sun tarvitse varmistella sitä, oli se sitten äänentoistoon tai vaikka verkkoyhteyksiin liittyvää. Silloin kun on jaettu ne tehtävät ni kaikki osa-alueet hoituu. Sitten myös kustannukset kun niistä on selvästi sovittu, niin niidenkin pitäisi sitten mennä sopimuksen mukaan.”* (Anne Andersson)

Avointa keskusteluyhteyttä, aikataulujen noudattamista sekä tietynlaista eri tahojen läsnäoloa kokonaisuuksissa pidetään aineiston perusteella myös tärkeänä. Näiden koetaan olevan tärkeää niin tapahtumien suunnitteluvaiheessa kuin tapahtuman jälkeisessä asioissa. Satu Nipuli: *Avoin ja keskusteleva yhteys on lähtökohtana tärkeä. Myös tuotannon päättyessä, kun arvioidaan miten homma toimi. Selkeä työnjako helpottaa tekemistä. Kun hommista on sovittu haluan luottaa, että kukin hoitaa tonttinsa ajallaan. Se tuo turvaa myös itse tapahtumahetkeen, joissa on aina monia osatekijöitä samanaikaisesti. Sitten tietysti vielä se, että kaikki tekijät ymmärtäisivät tapahtuman tarkoituksen ja tavoitteet, että ollaan ns. samalla kartalla (esim. ymmärrys minkä suuruusluokan tapahtumasta on kyse, paljonko rahaa on*

järkevää käyttöä ja mihin, nämä tietysti tuottajan vastuulla ensisijaisesti mutta ymmärrys tekijöiden kesken auttaa työskentelyä). (Satu Nipuli)

Organisaatioiden hyötynäkökulmia pidetään aineiston mukaan hyvässä yhteistyössä tärkeänä. Ossi Arvela kiteyttää asian haastattelussa näin: *Hyvä yhteistyö on vähän kuin nyyttikestit, että jokainen tuo siihen pöytään sen oman tarjoilun ja kun kaikki on sen tuoneet niin se kokonaisuus sitten vaan toimii, vaikka nyt sitten nyyttikesteinä joissa kaikilla on kivaa.* (Ossi Arvela)

6.3 Näkemyksiä koulutussektorin mahdollisuuksista edistää alueen tapahtumatuotantoa

Koulutuskeskus Salpauksella pidetyn työpajan henkilöt suhtautuvat aineiston mukaan tapahtumatuotantojen mahdollistamiseen Heinolassa oppilaitoksen näkökulmasta positiivisesti. Tämä nähtiin paitsi tapahtumien näkökulmasta, myös osana oppilaitoksen perustyötä. Osallistujilla oli alakohtaisesti hyviä näkemyksiä opiskelijoiden harjoittelutöiden toteutuksesta tapahtumatuotannoissa.

Oppilaitoksen tilat toimivat myös aineiston mukaan hyvin erilaisten tapahtumien järjestämispaikkoina. Työpajassa mainitut syntymäpäivät, sisäurheilutapahtumat tai oppilaitoksen markkinointiin kuuluvat alojen työtiloissa tapahtuvat pienemmät tapahtumat voisivat tuoda tunnettuutta sekä euroja oppilaitoksen kassaan. Erilaiset kouluorganisaation sisäiset tapahtumat taasen voivat olla tuomassa yhteisöllisyyttä, jota työpajaan osallistuvat kaipasivat. (Opettajien työpaja 3.4.2022)

Aineiston perusteella voidaan olettaa, että Koulutuskeskus Salpauksen Heinolan toimipisteen koulutusalat voivat kehittää myös esimerkiksi tapahtumatuotannon eri osa-alueiden lyhytkurssikoulutusta (mm tapahtumaturvallisuus ja esitystekniikka). Koulutusalojen opetussisällöt voisivat hyvinkin sopia tapahtumatuotannon sateenvarjon alle jo olemassa olevilta osiltaan. Samoin aineistosta voi päätellä, että erilaiset asiakkaan tarpeisiin

räätälöidyt koulutukset voivat olla mahdollisia tulevaisuudessa myös oppilaitoksen ulkopuolisille tahoille. Tässä nähtiin myös mahdollisuuksia liiketoimintaan. (Opettajien työpaja 3.4.2022)

Muiden tapahtumaverkostojen palveluaspekti nähtiin myös tärkeänä osana silloin, kun oppilaitos on mukana mahdollistamassa erilaisia tapahtumia. Erilaiset opiskelijoiden tekemät tapahtumatuotantojen avustavat työt nähtiin mahdollisena nyt ja ennen kaikkea tulevaisuudessa. (Opettajien työpaja 3.4.2022)

Työpajan näkemykset tapahtumatuotannon koulutuksen lisäarvosta alueen tapahtumatuotannossa:

ORGANISAATIOON LIITTYVÄT	oppilaitoksen tilat ja laitteet tuotannoissa
	Tapahtumat oppilaitoksessa tai sen ulkopuolella
OPISKELIJARAJAPINTAAN LIITTYVÄT	Tapahtumakoulutus <ul style="list-style-type: none"> • opiskelijat • lyhytkurssit ulkopuolisille
	Palveluun tai opiskelija-työhön liittyvät

Taulukko 6, työpajan näkemykset tapahtumatuotannon koulutuksen lisäarvosta alueen tapahtumatuotannossa.

Jyränkölän Setlementti (Kansalaisopisto) pitää puolestaan koulutussektorin kanssa tehtävää yhteistyötä elinehtona alueen tapahtumille. Mikko Kallion mukaan *alueelta loppuvat osaajat, mikäli alan koulutusta ei olisi*. Jyränkölän Mediapajalla nähdään produktioissa oppiminen erittäin hyvänä tapana osaamisen kartuttamiselle erityisesti silloin, kun koulumuotoinen oppiminen ei sovi. Hyvä yhteistyö lähtee Mikko Kallion mukaan siitä, että *tunnelma on hyvä molemmiin puolin ja, että vapaamatkustajia ei ole tuotannoissa*. (Mikko Kallio)

Henri Saari totesi haastattelussaan *Koulutussektorin kanssa tehtävä yhteistyö on mahdollista, mikäli pedagogi on konkreettisesti mukana yhteistyössä.*

Opiskelijoiden harteille ei voida asettaa isojen kokonaisuuksien painoa, koska heillä ei voida olettaa olevan riittävästi osaamista vastuunalaisiin työtehtäviin

(Henri Saari) *Tapahtumatoimisto näkee Saaren mukaan koulutussektorin yhteistyön olevan mahdollista, mikäli pedagogi on mukana yhteistyössä.*

Opiskelijoiden harteille ei voida asettaa isojen kokonaisuuksien painoa. (Henri Saari)

Kulttuuritoimella ja järjestökentällä koulutussektorin kanssa tehtävä yhteistyö nähdään mahdollisuutena paitsi nyt, myös tulevaisuudessa. Saija Jäppinen: *Me nähdään kyllä, että opiskelijoiden harjoitteluista on meille paljon hyötyä. Tämä on myös tällainen pitkän tähtäimen suunnitelma mikä meillä on ollut, että me saataisiin Salpaukselta esimerkiksi tapahtumatuotannon alalle harjoittelijoita ja sitä mukaa ehkä pystyttäisiin heitä työllistämään, ainakin*

keikkaluontoisesti.(Saija Jäppinen) Kati Vasarainen puolestaan sanoo, että *meillä on hyviä kokemuksia näistä opiskelijoista. Sehän on sellainen win win - tilanne, kun molemmat hyöttyy siitä. Tapahtuman järjestäjä voi ehkä myös rahallisesti siitä hyötyä kun tehdään asioita osin opiskelijatyönä tai harjoitteluna. Opiskelijat voi olla avuksi monella tavalla kuten vaikka tekemässä valaisua tai äänentoistoa ja miksei vaikka jotain järjestyksenvalvontaakin. Tämä toki edellyttää, että löytyy riittävästi opiskelijoita ohjaavia henkilöitä, jotka sitä sitten pystyvät ohjaamaan. Luulisin näiden harjoittelujuttujen olevan aika iso osa opintoja ja se on varmasti ihan kulmakivi että pääsee aitoihin tapahtumiin harjoittelemaan sitä alaa mitä opiskelee.* (Kati Vasarainen)

6.4 Toimijoiden prosessien risteyskohdat ja tulevaisuuden toiveet

Tapahtumatuotantojen prosessien risteyskohdat ja yhteistyön tarpeet on esitetty taulukossa 7.

Kategoria	Alakategoria	Maininnat n=x
"Tarjonta kohtaa tarpeen"	markkinointi	5
	valotekniikka	4
	äänitekniikka	3
	kuvatutanto	3
	tilat	3
Tapahtumien suunnittelu ja toteutus	ideointi	3
	apu tuotannoissa	4
Sisältöjen tuotanto	Teatteriin liittyvät	3
	musiikkiin liittyvät	3

Taulukko 7, tapahtumatuotannon prosessien risteyskohdat ja yhteistyön tarpeet.

Toimijoiden prosessit risteävät aineiston perusteella monessa kohtaa.

Varsinaisia synergiaetuja tarkastellessa huomaa, että monet kokevat synergioiden olevan olemassa, mutta erilaiset yhteiset prosessit jäävät usein huomioimatta ja niiden olemassaoloa ei välttämättä edes tiedetä.

Maria Kaikkonen toteaa, *että ainakin yleisellä tasolla yhteistyö toimii Heinolassa hyvin. Ihmisiä on helppo lähestyä, joskin täytyy tietää oikeat henkilöt.*

Liikuntapalveluilla esimerkiksi virtuaalisilla tapahtumilla voisi olla kysyntää, mutta meillä ei ole taas sen puolen osaamista riittävästi. (Maria Kaikkonen)

Mikko Kallio toteaa puolestaan, *että meillä on ollut pienimuotoisia kuvaus- ja striimausprojekteja joita ollaan tehty yhteistyössä vähän siellä ja täällä.*

Muutenkin ollaan kyllä tarjottu teknistä tukea niin kaluston kuin osaamisenkin osalta täällä firman sisällä ja ulkopuolella. (Mikko Kallio)

Osa haastatelluista piti muiden saman sektorin toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä ensiarvoisen tärkeänä ja näki, että kukin toimii liikaa vain omasta näkökulmastaan katsoen. Kati Vasarainen: *Meillä eivät yhteistyökuviot ole olleet kovin tiiviitä. Vuosikymmenten saatossa on kehittynyt tämmöinen vastavuoroisuuden kaava, millä niitä toteutetaan. Yhteistyö ei tietty pääse kehittämään silloin, kun siihen vanhaan takerrutaan. Sitten kun on ollut vielä tämä poikkeusaika niin kyllä huomaa, että kehittämisestä on jotenkin viety osa pois. Itse haluaisin ajatella, että kun on saatu alkuun jokin yhteistyökuvio ja vuoropuhelu, niin se veisi myös niitä konkreettisia asioita eteenpäin. Vaikka meillä ei varmaan ole kaikkeen seurayhteistyöhön tarjota omasta puolestamme paljonkaan, niin mitä enemmän niitä yhteistyökuvioita olisi niin sitä enemmän pystyisi sitten kehittämään ja monipuolistamaan toimintaa.* (Kati vasarainen)

Julkisen sektorin laaja tuki nähdään usein toisaalta välttämättömänä ja toisaalta melkein itsestään selvyytensä tapahtumien toteutuksessa. Saija Jäppinen kertoo haastattelussa, että *Kulttuuritoimi tukee jo pelkästään lain velvoittamana esimerkiksi kulttuurijärjestöjä ja -yhdistyksiä. Meillä on myös vahva tahtotila tukea yhteistyöllä tapahtuma-alan kasvua järjestökentällä, koska omat resurssimme ovat rajalliset.* (Saija Jäppinen)

Satu Nipuli näkee prosessien risteämisen tärkeänä osana esimerkiksi lasten teatteritoimintaa. Satu Nipuli: *Opiskelijat tarvitsevat harjoittelupaikkoja, jotka ovat sitä ihan oikeaa tekemistä. Meidän lastenteatterin produktioissa opiskelijat ovat toteuttaneet vaikkapa valaisun suunnittelun, rakentamisen ja valoajon esityksissä. Näen tämän tyyppisen toiminnan olevan semmoista win win - hommaa, jossa kaikki voittaa. Sitten vaativammissa projekteissa palkkaamme alan ammattilaisia tekemään vaativimmat työt, mutta silloinkin opiskelijat voivat tehdä esimerkiksi rakentamista ja purkua, jotka ovat molemmat iso osa jokaista produktiota.* (Satu Nipuli)

Aineistosta nousee myös esiin kaupungin rooli erilaisten sidosryhmien ja intressien yhdistämisessä. Liisa Koski-Lukkari: *Näkisin täällä Heinolassa asian niin, että täällähän ihmiset tuntee toisensa tosi hyvin, mutta sitten saattaa tulla sellaisia kommentteja, että "niin no kyllähän mä tuon laivayhtiön tunne mutta ei me ei me olla koskaan tehty niiden kanssa mitään yhteistyötä". Voisihan sitä ajatella että me ollaan välillä kaupunkina välillä semmoisia matchmakereita. Herätellään yrityksiä yhteistyöhön tuossa kohtaa sitten, että "no hei voisitteko miettiä tuossa yhteistyötä kun teillä on tommoinen laiva, täältä ruoat ja täältä piknik -korit mukaan ja sitten vaan laivaretkelle Päijänteelle."* Sitten voidaan tietysti miettiä hieman pidemmälle miten sitä palvelukokonaisuutta voisi rakentaa. (Liisa Koski-Lukkari)

Pikkukaupungissa on aineiston mukaan tarjolla niin teknistä tukea kuin tukea osaamisen muodossa. Prosessien risteyskohtia on, joskin ne ovat usein piilossa tai niitä ei ole huomattu. Aineiston mukaan kaupungin tuki erilaisissa muodoissaan on ollut ensiarvoisen tärkeää. Julkinen sektori puolestaan toivoo, että yritykset ja kolmas sektori voisivat tuen avulla kasvattaa alueen tapahtumatarjontaa entisestään. Loppujen lopuksi kaikki haluavat, että asukkaat ja matkailijat viihtyvät kaupungissa tänään ja huomenna.

6.5 Pikkukaupungin verkostojen toiveita tapahtumatulevaisuudelta

Heinolassa on aineiston mukaan paljon yhteistyötä sekä erilaisia verkostoja, jotka tarjoavat monenlaista tukea tapahtumatuotantoon. Olemassa oleva yhteistyö koetaan hyväksi, mutta myös kehittämistä kaivataan. Seuraavassa käydään läpi erilaisia toiveita, joita aineistosta nousi.

Tulevaisuuden toiveet on esitetty taulukossa 8.

Kategoria	Alakategoria	Osumat
tekninen yhteistyö	laitteet osaaminen	4 7
rahallinen tuki	avustukset tapahtumakohtainen tuki	3 3
tuotannollinen yhteistyö	työvoima tapahtumissa suunnitteluapu markkinointiapu	5 2 3
Sektoreiden välisen yhteistyön kehittäminen	3. sektorin kanssa tehtävä yhteistyö Yritysten kanssa tehtävä yhteistyö Julkinen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö Yksittäisten ihmisten kanssa tehtävä yhteistyö Tapahtuma-alan koulutussektorin kanssa tehtävä yhteistyö	6 5 3 3 14

Taulukko 8, tulevaisuuden toiveet aineiston mukaan.

Kuten tässä opinnäytetyössä on jo aiemmin käynyt ilmi, on Heinolan kaupunki keskeisessä roolissa tapahtumatuotannoissa, joita järjestetään Heinolan alueella. Ei siis ole yllättävää, että myös tulevaisuuden toiveet kohdistuvat monessa kohtaa Heinolan kaupunkiin. Henri Saari: *Toivon, että me saataisiin kaupungin kanssa tehtävää yhteistyötä vielä syvennettyä. Ollaan tehty hyvässä yhteistyössä jo aiemmin mutta tarkoitan, että me voidaan yrityksenä ottaa jollain tapaa vahvempi rooli tietyissä tapahtumissa. Meillä on kontakteja ja osaamista, joista varmasti olisi hyötyä ja ehkä ne sen kokonaisuuden hartiat olisi sitten isommat. Tää koskee niin suunnittelua kuin sitten itse tapahtumien toteutusta. Me tehdään aika paljon "siviilipuolella" palkallisena näitä hommia omilla tahoillamme ja olen sitä mieltä, että meidän osaamisesta, kontakteista ja kalustostakin olisi hyötyä julkiselle sektorille.* (Henri Saari)

Heinolan kaupungin toivelistalla on vastaavasti eri toimialoja edustavien yritysten verkostojen kehittäminen ja palvelukokonaisuuksien luominen yhteistyössä yritysten kanssa. Liisa Koski-Lukkari: *Heinolassa on yli 1000 yritystä ja kyllä meillä tavoitteena on tehdä yhteistyötä eri toimialojen kanssa ja olla apuna siinä erilaisten verkostojen rakentamisessa. Viime kädessä meidän pitäisi yhä enemmän luoda asiakkaille sopivia palvelukokonaisuuksia ja tietenkin niiden pitää olla sellaisia, että ne löydetään. Palvelukokonaisuuksien pitää vaan olla yhä isompia ja monipuolisempia. Tällainen ekosysteemit toiminta palvelee mielestäni kaikkia sektoreita yli toimialarajojen.* (Liisa Koski-Lukkari)

Aineiston mukaan suurimmat toiveet kohdistuvat tapahtumatuotannon koulutuksen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Yhteistyötä toivotaan kustannustehokkuuden, laitteiden ja osaamisen, sekä paikallisten nuorten saaman alan työharjoittelukokemuksen vuoksi. Kati Vasarainen: *Heinola on pieni kaupunki, mutta meillä on aika laaja kirjo täällä toimijoita ja mahdollisuudet siihen, että opiskelijat voi myös monipuolisesti harjoitella alan töitä. Tarkoitan myös sitä, että se harjoittelu ei jää vaan siihen yhteen osa-alueeseen kuten vaikka urheilutapahtuman järjestämiseen, vaan miten siitä saadaan positiivisen mielen show. Siihen ei riitä pelkät urheilupuolen ihmiset vaan siihen tarvitaan myös sitä toista näkökulmaa esimerkiksi vaikka sieltä tapahtumatuotannon puolelta. Lisäksi saadaan opiskelijoiden näkökulmaa ja ehkä myös uutta ajattelua siihen, että miten juttuja voisi tehdä.* (Kati Vasarainen)

Mikko Kallion mukaan *opiskelijat tuovat ikään kuin lisää virtaa ja näkemystä tekemiseen. Nuoret (opiskelijat) tuovat myös kirjaimellisesti käsiä ja jalkoja tuotantoihin. Itse olen toteuttanut sellaista porrasmallia, jossa rooli on ensin pieni ja sitten kun osaamista ja kykyjä kertyy niin myös rooli kasvaa.* (Mikko Kallio)

Henri Saari visioi puolestaan, että *opiskelijoiden kanssa siinä olisi kaupungin lisäksi yhteistyökumppanina se koulutuksen järjestäjä tai kouluttaja että pikkuisella palkanlisällä niin voitaisiin ehkä käydä siinä oikeassa tapahtumassa*

ja oikeassa tapahtumaympäristössä myös sitä pedagogista puolta niin, että se opetus ja koulutus tapahtuisi siellä kentällä. (Henri Saari)

Tapahtumatuotantoihin oleellisesti liittyvän teknisen osaamisen ja kaluston osalta yhteistyön toivotaan tulevaisuudessa olevan vieläkin vahvempaa sellaisten toimijoiden osalta, jotka eivät omista itse kalustoa tai heillä ei ole käyttämiseen tarvittavaa osaamista omasta takaa riittävästi. Satu Nipuli toteaa, että *erityisesti lasten ja nuorten teatteriharrastaminen tarvitsee tukea ja edullisia yhteistyökumppaneita, jotta esityksiä on mahdollista toteuttaa. Kaupungin tuki erityisesti tilojen mahdollistajana on ensiarvoisen tärkeää. Esityksiin tarvitaan aina tiloja, teknistä laitteistoa, osaavia käyttäjiä ja rakennusapua.* (Satu Nipuli)

Myös harrastamisen monipuolisuus ja markkinointi nousivat esiin aineistosta. Heinolassa on kaupungin kokoon nähden hyvät harrastusmahdollisuudet ja niiden halutaan säilyvän myös tulevaisuudessa. Tämä asia jää usein suurelta yleisöltä huomaamatta. Harrasteseurat järjestävät erilaisia pienempiä ja suurempia esiintymistilaisuuksia ja näiden markkinointi on aineiston mukaan ainakin osalla melko vaatimattomalla tasolla. Tässä voi auttaa hyvin suunniteltu tiedotus ja markkinointi. Kati Vasarainen: *Meillä ei itsellämme mitenkään voi olla seurassa kaikkea sitä osaamista, jota tarvitaan vaikka laadukkaan toiminnan esille tuomiseen. Seurat pyörii pääasiassa vapaaehtoisvoimin ja ehkä tässä kohtaa sieltä ruohonjuuritasolta voisi jostain muusta seurasta löytyä sellaista osaamista, jota tarvitaan markkinointiin ja tapahtumien tuotantoon.* (Kati Vasarainen)

Tapahtuma-aikoihin liittyviä seikkoja kuten vuosikello -tyyppistä kehittämistä aineistosta nousi myös esiin. Tässä on haastateltavien mukaan tapahtunut parannusta vuosien mittaan, mutta kehittämistä se vielä vaatii. Mikko Kallio toteaa, että *kehitystä varmaan tarvitsee kaikki aina jossain kohtaa, mutta minä kehittäisin enemmänkin koko Heinolan kokonaisuutta. Otetaan nyt vaikka esimerkiksi kesäaika ja se mitä silloin tapahtuu. Jonkinlainen koordinaatio tai ajatus sellaisesta strategisesta yhteistyöstä joka saattaisi auttaa siihen, ettei*

pikkukaupungissa kaikki järjestä kaikkea samana viikonloppuna. Eli tämmöistä aikataulullista yhteistyötä toivoisin. Toki nyt on tullut näitä uudenlaisia avauksia kuten Unelmien Heinola. Siinä oikein näki, että siellä on paljon yhteistyötahoja ja pidän sitä uudenlaisena juttuna Heinolassa. (Mikko Kallio)

Heinolassa järjestetään aineiston mukaan paljon erilaista tapahtumia, joista tässä opinnäytetyössä tulee esiin osa. Kuten aiemmissa luvuissa on todettu, on esimerkiksi urheilutapahtumat jätetty tästä kokonaan pois. Aineistosta jäi myös nousematta esiin esimerkiksi markkinatapahtumat, joita järjestetään kaupungissa vuoden ympäri, kesäaikaan painottuen.

7 Ajatuksia verkostotyön tulevaisuudesta ja alueellisesta tapahtumaportfoliosta

Heinolan alueen tapahtumaverkostojen yhteistyötä on paljon ja se on pääosin toimivaa. Yhteistyö tai usein myös mahdollistava tuki, koetaan tarpeelliseksi ja tapahtumakulttuuria edistäväksi. Kokonaisuus kaipaa kehittämistä kaikkien sektoreiden osalta, joskin myös hyväksi havaittuja ja valmiita toimintamalleja on olemassa. Yhteistyön muodot vaihtelevat paljon ja käytännöt ovat usein tapahtuma tai tekijäkohtaisia. Pikkukaupungin arjen helppous nähdään myös voimavarana ja käytäntöjä helpottavana tekijänä. Tätä olisi hyvä osata hyödyntää myös tapahtumamarkkinoinnissa.

Heinolassa tapahtuu vuositasolla kaupungin kokoon nähden paljon ja vaikka yhteistyötä on olemassa, ei se ole aina täydellistä. Tämä ei tarkoita, etteikö suuri osa olemassa olevista yhteistyömalleista olisi käyttökelpoisia. Haastatteluaineiston perusteella alueella on mahdollisuus kehittyä erityisesti talviajan tapahtumien tuotannoissa. Kehitystä ja kasvua voi olla mahdollista hakea yhdistysten ja yritysten kentältä. Julkisen sektorin voimavarat on tällä hetkellä kiinnitetty tapahtumatuotannon osalta pitkälti sektorin omiin tuotantoihin, joskin he pystyvät tukemaan myös muita. Erilaisten tapahtumasisältöjen tuottamiseen tarvitaan tulevaisuudessa alueella enemmän muita kuin julkisen sektorin toimijoita.

Suurimpina puutteina aineiston perusteella näkyy tuotannollisten sekä teknisten osaajien puute, johon pyritään vastaamaan paikkakunnalla järjestettävällä toisen asteen koulutuksella. Tällä hetkellä esimerkiksi riittävän teknisen osaamisen omaavia henkilöitä löytyy kaupungista alle kymmenen ja ammattimaista tuotannollista osaamista ehkä vieläkin vähemmän. Tapahtumatuotannon yritystoiminnan kasvattaminen alueella voisi tuoda lisää työpaikkoja sekä pitovoimaa, jolloin alan opiskelijoilla voi olla mahdollisuus työllistyä alueelle.

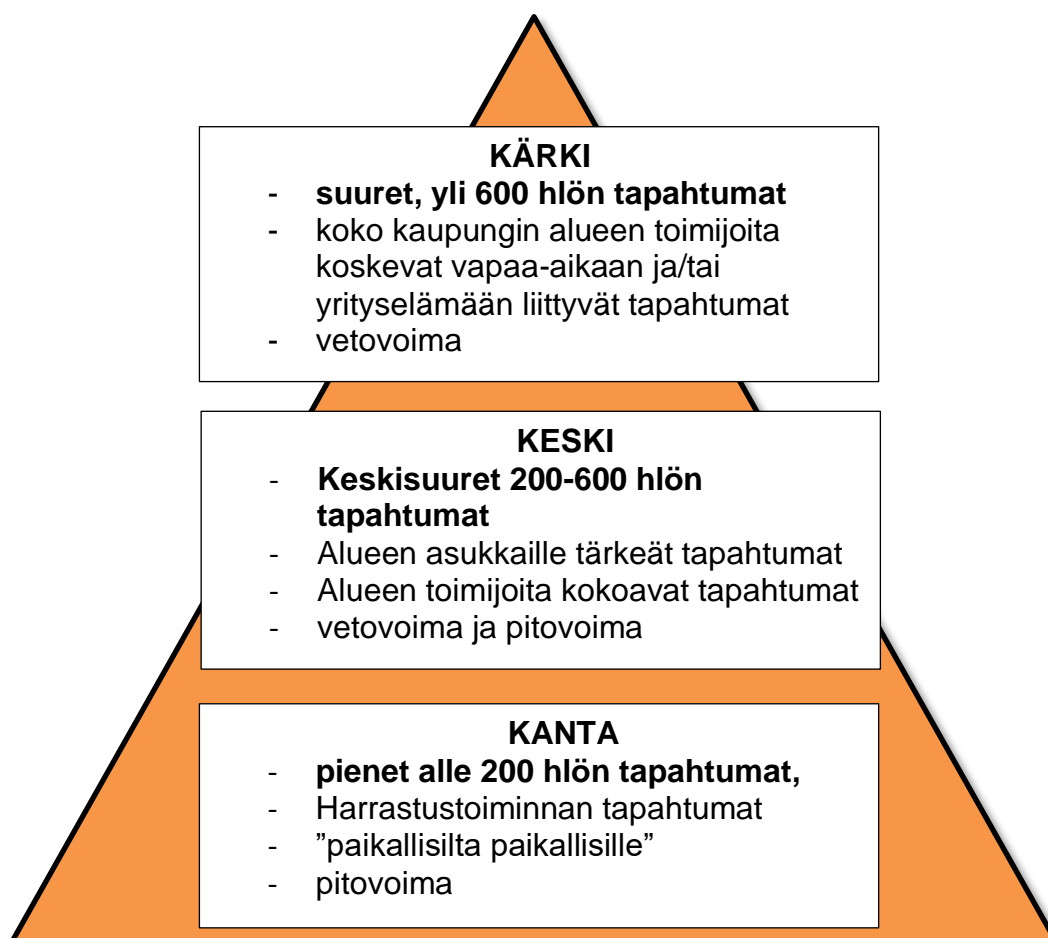
Koulutussektorin nähdään aineiston perusteella olevan iso osa paikallista tapahtumatuotantoa tällä hetkellä ja tulevaisuudessa. Opiskelijoiden panos tapahtumatuotannoissa nähdään silti usein avustavana. Usein on myös niin, että osaavat ja tavoitteelliset opiskelijat lähtevät valmistuttuaan hakemaan työkokemusta mieluummin suuremmilta paikkakunnilta. Tapahtuma-alan yritysten kanssa tehtävä yhteistyö voisi tuoda lisää teknistä osaamista ja verkostoja alueelle.

7.1 Portfoliomalli – kattoratkaisu tapahtumatuotantojen hallintaan

Tässä opinnäytetyössä on tutkittu tapahtumatuotannon alueellisia verkostoja ja niiden toimivuutta. Useat tapahtumatoimijat suunnittelevat eri syistä vuoden toimintaa omista lähtökohdistaan ja yhteinen vuosisuunnittelu ja alueelliset panostukset vaikuttavat jossain määrin puutteellisilta. Strategisen yhteistyön puutteet aiheuttavat esimerkiksi tapahtumien ajallista päällekkäisyyttä. Myös erilaisista tapahtumatuen muodoista olisi hyvä käydä avointa keskustelua siten, että toimintatavat olisivat kaikille sidosryhmille selkeät ja yhtenäiset. Tulevaisuudessa myös yksityisen ja kolmannen sektorin osuus tapahtumatuotannoissa voisi nousta suuremmaksi alueella.

Seuraavassa esitellään Donald Getzin (2016) matkailuun orientoinutta portfoliomallia mukailen suunniteltu tapahtumaportfoliomalli, jonka tarkoitus selkeyttää kokonaisuutta ja antaa selkeyttä tulevien vuosien tapahtumatuotantojen hallintaan. Käytännön toteutus jää tämän opinnäytetyön

ulkopuolelle. Portfoliomalli -tyyppistä toimintaa on Heinolan alueella jo olemassa, mutta tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että vain osa tapahtumatoimijoista työskentelee tahollaan ajatellen alueen tapahtumakokonaisuutta.

Kuvio 4, Heinolan alueen Tapahtumaportfolio

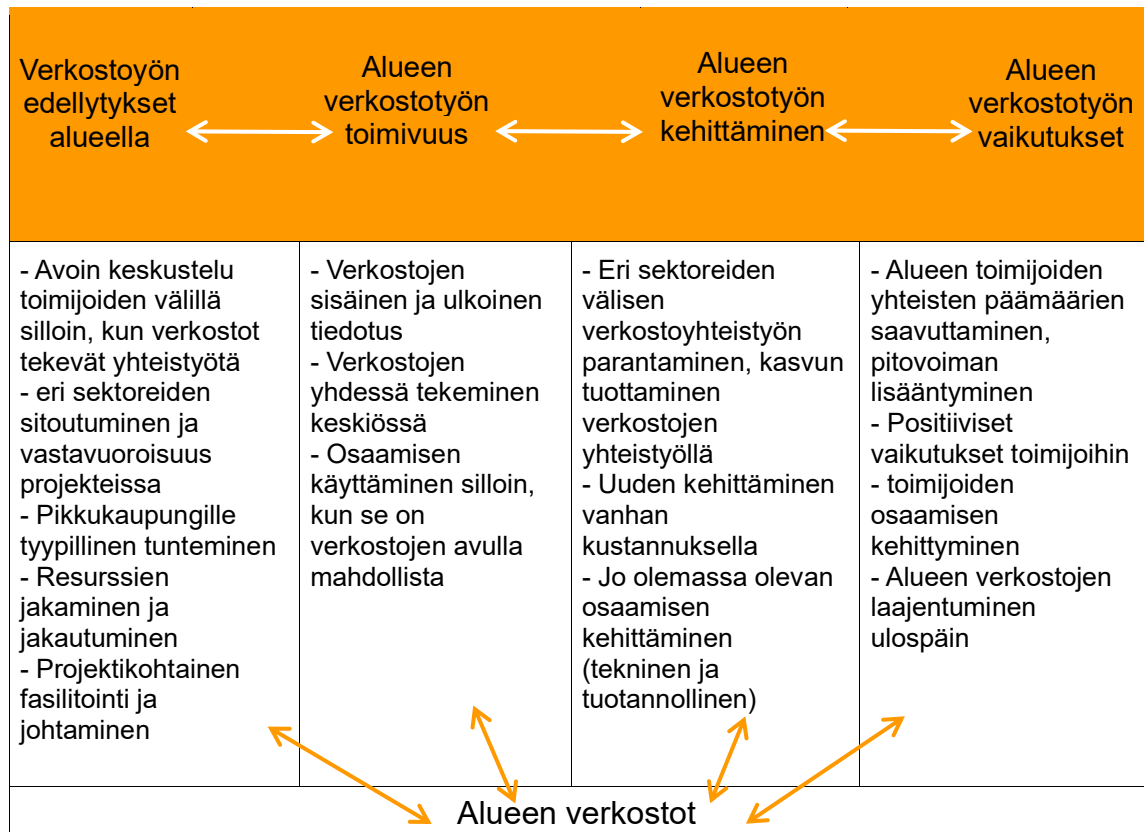
Tapahtumaportfolion ylimmän osan (Kärki) tapahtumat on suunnattu matkailijoille ja niiden ympärille voi muodostua esimerkiksi erilaisia palvelukokonaisuuksia. Alueen ihmiset ovat vain yksi sidosryhmä (tekijät, katsojat esim.). Pääsääntöisesti tämän osan tapahtumat ovat teknisesti haastavampia toteuttaa ja osaamista ja tapahtumainfrastruktuuria on hankittava alueen ulkopuolelta. Koulutussektorilla on yleensä pienehkö ja satunnainen rooli tuotannoissa. Paikallisten toimijoiden yhteistyö mahdollista ja toivottavaa erityisesti erilaisissa palvelukokonaisuuksissa. Ylimmän osan tapahtumilla on merkittävä vaikutus alueen vetovoimaan.

Keskimmäisen osan (Keski) tapahtumilla voi olla jonkin verran merkitystä matkailutoiminnalle, mutta suurin osa maksavasta yleisöstä tulee edelleen alueelta. Osa tapahtumista tavoittaa jo alueen ulkopuolisia sidosryhmiä. Näillä tapahtumilla on myös suurehko merkitys asukkaiden pitovoimalle sekä yritystoiminnalle. Tekniset toteutukset pystytään toteuttamaan paikallisin voimin. Koulutussektorilla voi olla iso rooli, joskin enemmän avustavana verkoston toimijana. Paikallisten toimijoiden yhteistyö voi tuoda kasvun mahdollisuuksia ja paikalliset palvelukokonaisuudet ovat mahdollisia ja toivottavia.

Tapahtumaportfolion alimman osan (Kanta) tapahtumat tarvitsevat eri toimijoiden panostusta rajoitetusti. Tapahtumia on vuositasolla lukumääräisesti paljon. Niiden merkitys esimerkiksi matkailijoille on pieni, mutta paikallistasolla näillä tapahtumilla on suuri merkitys esimerkiksi asukkaiden viihtyvyydessä, ja sitä kautta myös pitovoimassa. Tekniset toteutukset pystytään toteuttamaan paikallisin voimin ja tarvittaessa pitkälti opiskelijatyönä. Koulutussektorin on helppo olla mukana tukemassa ja yhteistyössä. Palvelukokonaisuuksien rakentaminen voi olla esimerkiksi pientä varainkeruuta lukuun ottamatta haastavaa, johtuen toimijoiden vapaaehtoisuudesta tuotannoissa.

7.2 Heinolan alueen verkostomalli tuloksia soveltaen

Seuraavassa esitän alueen verkostojen yleisen viitekehyksen mukaellen Järvensivun (2020) taulukkoa. Alueen verkostot toimivat aineiston perusteella vähintään tyydyttävästi ja haastateltavat totesivat, että ne yhteistyömallit, joita on jo olemassa ovat toimivia. Yhteistyötä tehdään alueen mittakaava huomioon ottaen paljon, mutta se on usein pirstaleista ja verkostotyössä painottuvat ns. vanhat hyvät käytännöt.

Taulukko 9, Heinolan alueen tapahtumatuotannon verkostomalli (mukaellen Järvensivu 2020)

Verkostojen toiminta on alueella paikoin ennakoimatonta ja joskus erilaiset projektit liian nopeasti suunnitellulta ja käytännön toteutuksesta tulee vaikea. Erityisesti pienten ja keskisuurten tapahtumien ympärille kehkeytyvät verkostot tarvitsevat lisää suunnitelmallisuutta toteuttaessaan tapahtumia. Suunnitelmallisuus saattaa olla myös kiinni resursseista, jotka ovat huonosti ennakoitavissa tällä hetkellä. Erilaiset verkostojen toimintaan kohdistuvat tukimuodot eivät ole välttämättä samanlaisia vuosittain. Usein esimerkiksi suora rahallinen tuki on kytketty verkoston toimijoiden harrastajamääriin tai toiminnan monipuolisuuteen. Tämä ei tarkoita, että viime vuosina kehitetyt uudet yhteistyömuodot tai itse tapahtumat olisivat epäonnistuneita tai heikosti suunniteltuja.

Alueen toimijoiden välinen keskustelu kaipaa myös vielä enemmän avoimuutta. Avoin keskustelu toimijoiden kesken niin tavoitteista kuin toimintatavoista, voi

olla verkostojen toiminnan kannalta jopa kriittistä. Keskustelua tulisi käydä niin toimintatavoista kuin esimerkiksi resursseista ja yllä mainitusta suunnitelmallisuudesta. Tämä tutkimus on herättänyt myös ajatuksia julkisen sektorin organisaatioiden toiminnasta alueen tapahtumaverkostossa. Julkinen sektori on alueella iso toimija ja tukee myös muita verkostoja paljon. Julkisen sektorin toiminta aiheuttaa joskus muissa toimijoissa hämmennystä, ja alueen verkostojen toiminta kaipaakin ehkä eniten asiallista vuoropuhelua niin toimintatapojen kuin erilaisten tukimuotojen osalta.

Verkostojen välinen sisäinen tiedottaminen on myös tulevaisuudessa yhä tärkeämpää. Tiedon kulkuun on olemassa erittäin hyvät kanavat ja niitä lähes kaikki verkostojen toimijat osaavat tarvittaessa myös käyttää. Yksittäisissä projekteissa on alueen koosta johtuen paljon toisensa ennalta tuntevia henkilöitä, joiden välinen tiedonkulku on usein kiitettävää. Tulevaisuuden kehittämiskohde voi olla ulospäin tiedottaminen niin verkoston muille toimijoille kuin vaikkapa kaupunkilaisille.

Alueen verkostojen osaaminen kaipaa myös kehittämistä. Osaaminen on tosin viime vuosina lisääntynyt huomattavasti niin tekniikan kuin tuotanto-osaamisen osalta. Tapahtuma-alan tekninen kehitys on mennyt eteenpäin suurin harppauksin, ja esimerkiksi erilaisten esitysteknisten laitteiden hankkiminen alkaa olla jo elinehto pienemmillekin tapahtumille. Erilaisten hankintojen tekeminen on usein myös resurssikysymys. Ensiarvoisen tärkeää on, että alueella pysytään säilyttämään jo olemassa olevat osaajat ja kouluttamaan alalle uusia, sekä siirtämään olemassa olevaa osaamista nuoremmille sukupolville. Tämän lisäksi on olennaista löytää verkostotyön avulla osaajia vaativampiin ja laajempiin kokonaisuuksiin. Tässä voi hyvä keino olla yksityisen sektorin verkostojen käyttäminen laajemmin.

Tapahtuma-alan kasvua kannattaa tulevaisuudessa hakea sekä yksityiseltä sektorilta, että kolmannelta sektorilta. Julkisen sektorin toimijat ovat aineiston mukaan jo nyt melko kiinnitettyjä olemassa oleviin tuotantoihin, joten kasvunäkymät ilman merkittäviä (poliittisia) panostuksia vaikuttavat heikoilta.

Asukasmäärältään pienellä alueella voi olla hyvät mahdollisuudet löytää erilaisia uusia verkostoja alueen ulkopuolelta. Mikäli asukkaat ja kaupungissa vierailevat matkailijat löytävät tiensä alueen tapahtumiin ja kokevat alueen viihtyisäksi, voi olla myös vaikutusta alueen vetovoimaan asuinpaikkakuntana.

Heinolan alueen tapahtumaverkostojen olemassa oleva yhteistyö koetaan pääosin toimivaksi. Yhteistyö tai usein myös mahdollistava tuki, koetaan tarpeelliseksi ja tapahtumakulttuuria edistäväksi. Kokonaisuus kaipaa kehittämistä kaikkien sektoreiden osalta, joskin myös hyväksi havaittuja ja valmiita toimintamalleja on olemassa. Yhteistyön muodot vaihtelevat ja käytännöt ovat usein tapahtuma- tai tekijäkohtaisia.

Hyvään verkostojen toimintaan ei tämän tutkimuksen mukaan ole yhtä oikeaa mallia. Hyvä toiminta lienee Heinolan alueella sekoitus alueen vanhoja hyväksi havaittuja toimintamalleja, sekä verkoston omaa kehittämiseen orientoitunutta otetta, jossa uusia ideoita ja ajatuksia sekoitetaan sopivassa suhteessa jo olemassa olevaan. Tärkeää saattaakin olla se, että vanhoista malleista uskalletaan luopua tarvittaessa. Mikäli verkostojen toimijat pysyttelevät poteroissaan ja toimivat myös tulevaisuudessa vain vanhojen toimintamallien mukaan, se todennäköisesti tarkoittaa verkostotyön kuihtumista, ainakin joiltain osin.

Verkostojen tutkimisen keskellä huomioni kiinnittyi myös verkostotyön vastavuoroisuuteen, joka näyttää olevan haastateltavien mielestä yksi olennainen osa hyvää yhteistyötä. Tämä ei nouse suoraan aineistosta, vaan toistuu enemmänkin rivien välissä silloin, kun haastateltava kertoo yhteistyön sujuvuudesta ja hyvästä yhteistyön tavasta yleensä. Vastavuoroisuus tuntuu olevan kaikkein tärkeintä silloin, kun puhutaan ns. YYA-hengessä (ks. sivut 37–38) tehtävästä yhteistyöstä. Tällöin ei liikutella rahaa verkoston toimijoiden välillä, vaan toimitaan tekemällä palvelus palveluksesta. Vastavuoroisuus on tässä kohtaa lähes eilinehto verkostojen yhteistyölle.

8 Pohdinta

Tavoitteeni tässä opinnäytetyössä on ollut tarkastella Heinolan alueen tapahtumaverkoston toimijoita ja toimintaa, luoda siitä kattava kokonaiskuva sekä kehittää tapahtumaportfoliomalli alueelle strategiseksi työkaluksi. Tutkimustyöni oli haastava, ja se tuotti paljon sellaista, jota en kaikesta alueella hankkimastani käytännön kokemuksestani huolimatta osannut ajatella. Alueella on sen koko huomioon ottaen paljon verkostoja, ja niiden tuottamat paikalliset sekä matkailijoille suunnatut tapahtumat ovat moninaisia. Tapahtumatoimijat kykenevät usein rikkomaan rajoja ja kehittymään, joskin myös vanhoihin hyvin käytäntöihin pureudutaan jossain tapauksissa vielä liikaa.

Tämän opinnäytetyön yksi haasteista on ollut viime vuosien poikkeustila, joka vaikutti ainakin jossain määrin vastaajien tulkintoihin verkostojen toimivuudesta. Osa halusi unohtaa hetkeksi poikkeusolot ja keskittyi vastauksissaan joko vuoteen 2019 asti olleeseen tilanteeseen tai tähän hetkeen. Väliin jäivät kaksi vuotta ovat olleet verkostojen toimijoille joka tapauksessa haastavia, sillä vaikka toiminta ei ole ollut välttämättä keskeytyneenä, ei sen nopea kehittäminen ole ollut helppoa. Digiloikka, tai paremminkin jo olemassa olevien digitaalisten laitteiden ja sovellusten käyttäminen verkostojen toiminnassa, on ollut yleinen haaste alueella.

Kysyin haastattelussa kysymyksiä (ks. liite 1), jotka liittyivät verkostojen toimintaan ja muiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Nämä asiat olivat mielestäni olennaisia verkostojen tutkimustyössä. Poikkeusajan myötä monet toimijat ovat joutuneet pohtimaan toiminnan tapoja uudelleen. Tästä syytä tiedustelin myös virtuaalisuuden merkitystä verkostojen toimijoiden arjessa. Virtuaalisuus näkyi jokaisen arjessa jollain tapaa, joskin varsinaista virtuaalista tapahtumatoimintaa ei striimituotantoa lukuun ottamatta alueella ole. Virtuaalista tapahtumatuotantoa lienee mahdollista kehittää ainakin yhteistyössä alueen koulutustarjonnan kanssa.

Poikkeusaika on siis ollut Heinolan alueen verkostotyölle haastavaa, mutta osa toimijoista on pystynyt käyttämään tämän ajan myös oman toiminnan kehittämiseen. Voi kai sanoa, että verkostot ovat siirtyneet verkkoon. Olen tässä työssä maininnut mm. Heinolan kaupungin kulttuuritoimen kehittämän tapahtumatuotannon käsikirjan, joka on tarkoitettu alueen toimijoille oppaaksi tapahtumien järjestämiseen. Käsikirja sopii hyvin tiekartaksi sellaisille toimijoille, joilla ei ole kokemusta tapahtumien järjestämisestä.

Uskon, että tämä tutkimuksen pohjalta tuotettu Tapahtumaportfoliomalli palvelee strategisena työkaluna alueen toimijoille. Portfoliomalli ei ratkaise käytännön haasteita, mutta auttaa hahmottamaan tapahtumakokonaisuuden merkitystä alueella. Osalla verkoston toimijoista on hyvä kokonaiskuva alueen tapahtumatuotannoista ja verkostojen toiminnasta, kun taas osa näkee tapahtumat yksittäisten verkoston osin toteutuksina ilman, että ne liittyvät mitenkään johonkin isompaan kokonaisuuteen. Näen tässä myös mahdollisuuden jonkinlaisen yhteisöllisyyden kehittämiseen alueella.

Verkostomaisen toiminnan säilyttäminen on pikkukaupungissa tärkeää jo sinänsä. Verkostot mahdollistavat vuoropuhelun toimijoiden välillä ja kokoavat ihmisiä saman työn äärelle. Pienten seutukaupunkien asukasmäärä on vähenemään päin ja verkostotyö voi olla yksi tekijä, jolla pystytään vaikuttamaan alueen pitovoimaan.

Alueen tapahtumaverkostojen malli ja tapahtumaportfolio voivat toimia koulutussektorilla toimintaa tukevana, toiminnan kehittämisen välineenä. Tämä voi toteutua niin opetussuunnitelmatyössä, kuin opetuksen toteutuksen suunnittelun apuvälineenä. Mikäli alueen koulutussektori nähdään voimavarana tapahtumaverkostojen toiminnassa myös tulevaisuudessa on tärkeää, että tämä näkemys tavoittaa myös koulutusorganisaation johtotason. Erilaiset koulutuksen järjestäjän tarjoamat resurssit antavat opetuksen toteuttamiselle mahdollisuuden opiskelijoiden osallistamiseen alueen tapahtumatuotannon verkostoissa.

Tapahtumaportfoliossa määriteltyjen tapahtumakokonaisuuksien kannalta olisi hyvä, mikäli alueen verkostot osallistuisivat paremmin kokonaisvaltaiseen vuosisuunnitteluun. Osa haastateltavista otti esiin tapahtumien päällekkäisyyden, joka on pikkukaupungissa järjestettävien tapahtumien osallistujamäärään olennaisesti vaikuttava asia. Erityisesti pienempien tapahtumien järjestäjät kokevat tämän olevan heille haastava tilanne.

Mikäli tekisin tämän opinnäytetyön uudelleen, käyttäisin vielä enemmän informantteja. Aineiston pelkistäminen ja luokittelu vaativat melko paljon istumalihaksia jo nyt, mutta jäin silti vielä kaipaamaan muutamien alueen verkostojen toimijoiden näkemyksiä. Tässä esimerkkinä mainitsen 3. sektorilta Heinola Seuran. Yhtenä isona alueen tapahtumien tuottajana ovat alueen urheilutoimijat, kuten esimerkiksi Heinolan Iskun eri jaostot, Heinolan Peliitat - jääkiekkjoukkue, Pelicans ry, SB Heinola, koripalloon keskittyvän paikallinen NMKY. Kaikki urheiluseurat järjestävät tapahtumia ja ovat tietääkseni mukana myös yhtenä verkoston toimijana alueen muissa tapahtumissa. Nämä toimijat olen rajannut tästä tutkimustyöstä pois, joten tässä voi olla seuraava alueellisen tutkimuksen aihe.

Tutkimustulosten analysoinnissa huomasin, että nimettömällä kyselytutkimuksella olisi saattanut saada erilaista tietoa ja näkemyksiä alueen verkostojen toiminnasta. Mikäli kyselytutkimus olisi tehty laajemmalla otannalla kuin haastattelut, olisin voinut ottaa tähän tutkimukseen mukaan myös urheilutoimijat. Yksityisen sektorin osalta näkemykset olisivat saattaneet tuoda paljon uutta, mikäli mukaan olisi saatu paikallisia yrityksiä.

Tutkimus antaa hyvän kuvan tapahtumatuotannon verkostojen toiminnasta Heinolassa. Kasvoin itse prosessin aikana enemmän kiinni paikallisiin verkostoihin, vaikka valitsemani työtapo tuntuikin ajoittain haastavalta. Antoisinta tässä prosessissa on ollut ehdottomasti vuorovaikutus toimijoiden, tilaajien sekä ohjaajani kanssa. Tämän tutkimustyön jälkeen pidän vielä

enemmän mahdollisena, että Heinolan alue kehittyy tapahtumaverkostona ja tapahtumien toteuttamisen paikkana kohti valoisaa tulevaisuutta.

Lähteet

Antchak V, Ziakas V, Getz, D. 2019. *Event portfolio management: Theory and methods for event management and tourism*. Goodfellow Publishers Ltd.

FIMEA. (2015). *Verkostajohtaminen*.

https://www.fimea.fi/kehittaminen/moniammatillinen_verkosto/verkostojohtaminen Luettu 22.9.2022

Getz, D. (2016). *Event portfolio paper oct 2016*

[.https://donaldgetzprofessor.files.wordpress.com/2016/10/donald-getz-event-portfolio-paper-oct-2016.pdf](https://donaldgetzprofessor.files.wordpress.com/2016/10/donald-getz-event-portfolio-paper-oct-2016.pdf)

Heinolan kaupunki A. 2019. *Elinvoimaohjelma*.

<https://www.heinola.fi/wp-content/uploads/2021/03/ElinvoimaohjelmaKh5.8.2019.pdf> Luettu 16.8.2022

Heinolan Kaupunki B. (2021). *Talousarvio 2022. Taloussuunnitelma 2022–2025*.

<https://kokoukset.heinola.fi/dynasty10/kokous/2021273-3-21694.PDF>

Heinolan Kaupunki C. (2022). *Hobby -harrastemessujen tiedote*.

<https://www.heinola.fi/ajankohtaista/hobby-harrastemessut-4-9-2022-heinolan-lukiolla/> Luettu 3.9.2022

Heinolan Kaupunki D. (2022) *Unelmien Heinola -tiedote*.

<https://www.heinola.fi/tapahtumat/unelmien-heinola/> Luettu 15.10.2022

Heinolan Kaupunki E. (2022). *Kammatusten karnevaali -tiedote*. Luettu

17.10.2022 <https://www.heinola.fi/tapahtumat/kammatusten-karnevaali-2/>

Heinolan kaupunki F. (2022). *Talven ja valon juhla -tiedote*. Luettu 17.10.2022

<https://www.heinola.fi/tapahtumat/talven-ja-valon-juhla/>

Heinola -Seura. (n.d.). *Heinolan Unikekoperinne - ja Naantalin*.

<https://heinolaseura.fi/arkisto/unikeko.htm> Luettu 5.10.2022

Hirsjärvi H, Hurme H. 2015. *Tutkimushaastattelu, Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*, e-kirja. Gaudeamus, Helsinki

Itä-Häme -lehti. 15.7.2022. *Heinolassa Jyrää taas pian – Maija Vilkkumaa esiintyy tapahtumassa*. <https://www.itahame.fi/paikalliset/4731164> Luettu 1.10.2022

Järvensivu, T. 2019. *Verkostojen johtaminen*. Books on Demand.

Koulutuskeskus Salpaus A.

2022. <https://www.salpaus.fi/koulutusesittely/mediapalvelujen-toteuttaja/> Luettu 29.9.2022

Koulutuskeskus Salpaus B. 2022. <https://www.salpaus.fi/info/tutustu-salpaukseen/> Luettu 5.10.2022

Kuusisto K, Sahlstedt M. 2021 *Tapahtumateollisuus vuonna 2021*. Selvitys suomalaisesta tapahtumateollisuudesta, sen erityispiirteistä, nykytilanteesta ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Tapahtumateollisuuden julkaisuja 2021. <https://www.tapahtumateollisuus.fi/wp-content/uploads/2021/09/Tapahtumateollisuuden-toimialaselvitys-2021.pdf>

Leppilampi A. 1.11.2019. Silja Suntola – Verkostojohtaminen. Youtube.

<https://www.youtube.com/watch?v=T4TrWePJ-yQ>

Multamäkifest. 2022. *Multamäkifestien tarina*. <https://multamakifest.fi>

Luettu 17.10.2022

Ojasalo K. Moilanen T. Ritalahti, J. 2009. *Kehittämistyön menetelmät*. WSOY, Helsinki

Opetushallitus A. 2021. *Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinto.*

Opetussuunnitelma.

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammattillinen/7846216/tutkinnonosat>

Opetushallitus B. 2021. *Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinto.*

Opetussuunnitelma.

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammattillinen/7846216/tiedot>

Opetushallitus C, 2022. *Vuosina 2022-2025 uudistuvat tutkinnon perusteet.*

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/2022-2025-uudistuvat-perustutkinnon-perusteet> Luettu 11.10.2022

Opetushallitus D, 2022. *Salpaus, Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinnon toteutussuunnitelma.*

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/toteutussuunnitelma/3685387/ammattillinen/tiedot>

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. *KvaliMOTV -*

Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere:

Yhteiskuntatieteellinen tietoarasto <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>
Luettu 29.9.2022

Tapahtumateollisuus ry. 2022. *Tapahtumateollisuuden tuoreen jäsenkyselyn*

tulokset kertovat myynnin kasvusta – haasteina kustannusten nousu, työvoimapula ja toimintaympäristön ennustettavuus.

<https://www.tapahtumateollisuus.fi/ajankohtaista/category/uutiset/> Luettu 24.10.2022

Tilastokeskus. (n.d.) *Kuntien avainluvut.*

<https://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?active1=111&year=2021&active2=061> Luettu 4.10.2022

TJS Opintokeskus. (n.d). *Tuplatiimi -menetelmä*. <https://www.tjs-opintokeskus.fi/opas-yhdistyksille/jasentilaisuudet/osallistavat-menetelmat/tuplatiimi> Luettu 19.9.2022

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. *Tutkimuksellinen kehittämistoiminta*. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. Tampere.

Uudenmaan maakuntasuunnitelma. 2010. *Uudenmaan liiton julkaisu A21*. <https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2022/02/Uudenmaan-maakuntasuunnitelma-2033.pdf> Luettu 15.8.2022

Verkostojohtamisen opas. 2019. *Valtioneuvoston julkaisu 2019*. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161513/VNK_12_19_Verkostojohtamisen_opas.pdf

Virtapiiri -kuoro. (n.d.). <https://www.virtapiirikuoro.com> Luettu 17.10.2022

Ziakas, V. 2010. Understanding an event portfolio: the uncovering of interrelationships, synergies, and leveraging opportunities, *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 2:2, 144-164, DOI: 10.1080/19407963.2010.482274

Ziakas, V. 2014. *Planning and Leveraging Event Portfolios: Towards a holistic theory*. Taylor & Francis Group.

Liitteet

Aineisto

Teemahaastattelut

Haastateltava 1 Anne Andersson 23.6.2022. Palvelualuejohtaja, Heinolan Kaupunki.
(Nauhoite tekijän hallussa)

Haastateltava 2 Ossi Arvela, 10.6.2022. Tapahtumatuottaja, Heinolan Kaupunki.
(Nauhoite tekijän hallussa)

Haastateltava 3 Saija Jäppinen 10.6.2022. Kulttuurisihteeri, Heinolan Kaupunki.
(Nauhoite tekijän hallussa)Liisa

Haastateltava 4 Maria Kaikkonen 23.6.2022. Palvelupäällikkö, Heinolan kaupunki.
(Nauhoite tekijän hallussa)

Haastateltava 5 Mikko Kallio 8.6.2022. Koulutussuunnittelija ja ohjaaja, Jyränkölän
Setlementti (Nauhoite tekijän hallussa)

Haastateltava 6 Liisa Koski-Lukkari 5.7.2022. Elinvoimajohtaja. Heinolan Kaupunki.
(Nauhoite tekijän hallussa)

Haastateltava 7 Satu Nipuli 10.8.2022. Tapahtumatuottaja, Heinolan kuoroyhdistys ja
Musiikkiteatteri IntoPiukee. (Sähköpostihaastattelu tekijän hallussa)

Haastateltava 8 Henri Saari 7.6.2022. Hallituksen puheenjohtaja, Heinolan
Tapahtumatoimisto Oy. (Nauhoite tekijän hallussa)

Haastateltava 9 Kati Vasarainen 8.6.2022. Puheenjohtaja, Heinolan Voimisteluseura.
(Nauhoite tekijän hallussa)

Työpaja

Koulutuskeskus Salpauksen Heinolan toimipisteen tapahtuma-alaan liittyvien opettajien kesken 28.4.2022.

Mies 1, opettaja, media-ala. Heinola

Mies 2, opettaja, turvallisuusala. Lahti

Mies 3, opettaja, turvallisuusala. Heinola

Nainen 1, opettaja, kaupan ala. Lahti

Nainen 2, opettaja, ravintola-ala. Lahti

Nainen 3, opettaja, markkinointi. Lahti